

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

I РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 22

София, срѣда, 16 декемврий

1931 г.

23. заседание

Вторникъ, 15 декемврий 1931 година.

(Открито отъ подпредседателя Н. Захариевъ въ 16 ч. 55 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е :

Стр.

Стр.

Отпуски, разрешени на народни представители . . . 417

Закснопоекти:

Питания:

- 1) отъ народния представителъ Д. Нейковъ къмъ министра на правосѣдието относно премѣстването на I дупнишки мирови сѣдия Кирилъ Костовъ въ Симеоновградъ. (Съобщение) . . . 417
- 2) отъ народнитѣ представители Г. Чешмеджиевъ и Д. Нейковъ къмъ министра на търговията, промишлеността и труда относно спазването на 8-часовия работенъ день въ Габрово и относно глобяването на работницитѣ въ мината „Бобовъ-долъ“. (Съобщение) . . . 417

- 1) за запазване на построениятъ триангулаци и нивелачни знаци въ царството отъ Географическия институтъ при Министерството на войната. (Трето четене) . . . 418
- 2) за измѣнение и допълнение на закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата и закона за облагане материалитѣ, отъ които се вари ракия. (Второ четене — докладване и разискване) . . . 418

Дневенъ редъ за следващото заседание . . . 434

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Откривамъ заседанието. Присѣствуватъ нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Бойчиновъ, Михаилъ, Бояджиевъ, Стефанъ, Василевъ Григоръ, Василевъ Йото, Василевъ Ради, Василевъ Славейко, Георгиевъ Стойчо, Говедаровъ Георги, Даневъ д-ръ Стоянъ, Деневъ Андрей, Деневъ Сѣби Димитровъ, Джанкардашлийски Димитъръ, Димитровъ Захари, Димитровъ Коста Желевъ, Дичевъ Петко, Доброволски Стефанъ, Домузчиевъ Василъ, Дочевъ Момчо, Енчевъ Георги, Желябовъ Жеко, Запряновъ Петко, п. Захариевъ Захари, Ивановъ Борисъ Недковъ, Йонетовъ Георги, Казанаклиевъ Георги, Качаковъ Йорданъ, Кировъ Стаматъ, Константиновъ Тома, х. Лековъ х. Андрей, Лодовъ Господинъ, Лулчевъ Коста, Лѣкарски Иванъ, Лячевъ Андрей, Манафовъ Христо, Мариновъ Василъ, Маринчевъ Георги, Мечкарски Тончо, Милевъ Милю, Молловъ Владимиръ, Момчиловъ Стоянъ, Орозовъ Александъръ, Пентиевъ Антонъ, х. Петковъ х. Георги, Петковъ Стефанъ, Петровъ Никола, Пиронковъ Александъръ, Поповъ Еню, Пулевъ Стамо, Радевъ Георги, Рашковъ Христо, Родевъ Христо, Савовъ Сава, Сапунджиевъ Никола, Свиначевъ Добри, Славовъ Кирилъ, Стамболиевъ Никола, Станковъ Владимиръ, Стойковъ Апостолъ, Такевъ д-ръ Владимиръ, Таслаковъ Цвѣтко, Тахировъ Хафузъ Юсеинъ, Ташевъ Димо, Тонковъ Тодоръ, Христовъ Александъръ, Христовъ Димитъръ, Христовъ Трайко, Цанковъ Иванъ, Цановъ д-ръ Асенъ, Цачевъ Цачо, Чирпанлиевъ д-ръ Никола, Якимовъ Тодоръ и Янакиевъ Василъ)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило отпускъ на следнитѣ народни представители:

- На г. д-ръ Стоянъ Даневъ — 1 день;
На г. Георги Данаиловъ — 3 дни;

- На г. Григоръ Чешмеджиевъ — 2 дена;
На г. Стамо Пулевъ — 10 дни;
На г. Стаматъ Ивановъ — 4 дни;
На г. Иванъ Цанковъ — 4 дни;
На г. Тодоръ Савовъ — 2 дена;
На г. Захари п. Захариевъ — 1 день;
На г. Василъ Домузчиевъ — 3 дни;
На г. х. Андрей х. Лековъ — 4 дни;
На г. Георги Маринчевъ — 4 дни;

Има постѣпило заявление отъ народния представителъ Петко Дичевъ, съ което иска да му се разреши още единъ месецъ отпускъ. Почеже народниятъ представителъ г. Петко Дичевъ се е ползувалъ съ п. вече отъ единъ месецъ отпускъ досега, моля, които сѣ съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, да вдигнатъ рѣшка. Мнозинство, Събранието приема.

Постѣпило е питане отъ народния представителъ Димитъръ Нейковъ до г. министра на правосѣдието относно премѣстването на I дупнишки мирови сѣдия Кирилъ Костовъ въ Симеоновградъ.

Това питане ще се изпрати на г. министра, за да отговори.

Постѣпило е питане отъ народнитѣ представители г. г. Григоръ Чешмеджиевъ и Димитъръ Нейковъ до г. министра на търговията, промишлеността и труда относно спазването на 8-часовия работенъ день въ Габрово и относно глобяването на работницитѣ въ мината „Бобовъ-долъ“.

Това питане ще се изпрати на г. министра на търговията, промишлеността и труда, за да отговори.

Д. Нейковъ (с. д.): Г. председателю! Отправилъ съмъ едно питане до г. министра на търговията, промишле-

ността и труда за порядките въ мината „Перник“, близо преди един месец, но г. министърът още не ми е отговорил. Моля, направете потребното, за да ми се отговори.

Председателстващ Н. Захариев: Председателството взема акт от това Ваше заявление и ще направи нужното.

П. Стоев и А. Бояджиев (раб): И ние имаме отправени серия питания, на които още не е отговорено.

Председателстващ Н. Захариев: Когато г. г. министри бъдат готови, ще ви отговорят.

Минаваме към първа точка от дневния ред — трето четене законопроекта за запазване на построените триангулационни и нивелационни знаци из царството от Географическия институт при Министерството на войната.

Моля г. секретаря да го прочете.

Заместник-докладчик Б. Мелишки (нац. л): (Прочита законопроекта изцяло, заедно с поправките и прибавките, приети на второ четене)

Председателстващ Н. Захариев: Които г. г. народни представители приемат на трето четене законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 12)

Председателстващ Н. Захариев: Пристъпваме към точка втора от дневния ред — второ четене законопроекта за изменение и допълнение на закона за акцизите и патентовия сбор върху питиетата и пр.

Има думата докладчикът г. Никола Йотов.

Докладчик Н. Йотов (з): Г. г. народни представители! Парламентарната комисия по Министерството на финансите, въ заседание си преди и след обяд на 11 декември т. г., разгледа законопроекта за изменение и допълнение на закона за акцизите и патентовия сбор върху питиетата и закона за облагане материалите, от които се вари ракия, и ви го представя за одобрение и приемане, съ направеният въ него поправки. (Чете):

„ЗАКОНЪ

за изменение и допълнение на закона за акцизите и патентовия сбор върху питиетата и закона за облагане материалите, от които се вари ракия.“

На първо четене заглавието на законопроекта беше: „Законопроект за изменение и допълнение на закона за акцизите и патентовия сбор върху питиетата“, но по-неже се засяга и законът за облагане материалите, от които се вари ракия, прибавя се и той към заглавието на този законопроект.

Председателстващ Н. Захариев: Има думата народният представител г. Петър Фенерков.

П. Фенерков (раб): Г. г. народни представители! Ние не сме съгласни с заглавието на законопроекта, тъй както е фиксирано. Днес, при тия изключителни условия, въ които е поставено земледелското стопанство — особено ония стопани и производители на грозда, овоци и други материали, от които се вари ракия — ние смътаме, че производителите не сж въ състояние да плащат абсолютно никакви акцизи, абсолютно никакви бери, заради туй, защото нямат възможност. Продуктите, които произвежда самият производител, напр. един лозар, не покриват даже неговите производствени разходи, камо ли да плаща бери и акцизи. От името на парламентарната група на Работническата партия ние искаме текстът на заглавието на този законопроект да се измени така...

Нъкой от земледелците: Пакъ демагогия.

И. Симеонов (д): Да не се плаща нищо!

П. Фенерков (раб): Търни малко — нали сме от Враца! — Г. г. народни представители! Ние смътаме, че заглавието на законопроекта трябва да се измени така: (Чете) „Законъ за отмяне на закона за акцизите върху вината, джибритъ и материалите, от които се вари ракия“. Съ това ние искаме да се ликвидира съ единъ законъ, който действително е въ тежестъ на всички произ-

водители на грозда и на всички материали, от които се вари ракия.

Председателстващ Н. Захариев: Постъпило е предложение от народния представител г. Петър Фенерков, съ което предлага заглавието на законопроекта да се измени така: (Чете) „Законъ за отмяне на закона за акцизите върху вината, джибритъ и материалите, от които се вари ракия“.

Които сж съгласни съ това предложение, моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приемат заглавието на законопроекта така, както се прочете от г. докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотов (з): (Чете)

„§ 1. Към чл. 2, п. 5, на закона за акцизите и патентовия сбор върху питиетата се прибавя следната

Забелжка. Вина на лозари и кооперации, произведени от собствено тѣхно грозде, се облагатъ съ 30 ст. акцизъ на литъръ, въ банкноти; всички други вина се облагатъ съ 60 ст. акцизъ на литъръ, въ банкноти.“

Председателстващ Н. Захариев: Има думата народният представител г. Асенъ Буковъ.

А. Буковъ (з): Г. г. народни представители! Азъ смътамъ, че въ този § 1 е направено едно опущение, като е пропуснато да се каже, че въпросътъ се отнася за реколтата отъ 1931 г. За да бъде законътъ издържанъ, obligателно този параграфъ трябва да получи следната редакция: (Чете) „Вина на лозари и кооперации, произведени отъ собствено тѣхно грозде, реколта 1931 г., се облагатъ съ 30 ст. акцизъ на литъръ, въ банкноти; всички други вина, реколта 1931 г., се облагатъ съ 60 ст. акцизъ на литъръ, въ банкноти“.

Председателстващ Н. Захариев: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчик Н. Йотов (з): Г. г. народни представители! Дължа да дамъ едно обяснение. Въ § 1 не е поставено, както иска г. Буковъ, „реколта 1931 г.“, защото сж се имали предъ видъ реколтите 1930 и 1931 г., така че, ако има изостанали вина отъ 1930 г., дори и отъ по-ранни години, и тѣ да бъдатъ засегнати отъ това намаление на акциза.

Така щото смътамъ, че г. Буковъ при това положение нѣма да поддържа своето предложение.

А. Буковъ (з): Азъ оттеглямъ предложението си, при едно условие — че този законъ е само за 1931 г. Защото, г-да, ако този законъ продължи своето действие и за 1932 г., то ще стане следното нѣщо. Ще има една разлика въ акциза за производителите 30 ст., а за търговците 60 ст., и когато дойде да се закупува гроздето, отъ това положение кой би се облагодетелствувалъ? Ще се облагодетелствува голѣмиятъ производител, който ще плаща за своето грозде само 30 ст. акцизъ, а малоимотниятъ производител, когато предлага своето грозде, ще бъде битъ въ цената отъ търговеца. И затова, ако този законъ е само за 1931 г., безъ неговото действие да се простира по-нататъкъ, азъ смътамъ, че редакцията на § 1 може да остане така, както е. При една такава декларация, азъ оттеглямъ предложението си.

Министъръ С. Стефановъ: Така е.

Докладчик Н. Йотовъ (з): Точно така е; законътъ се отнася само за 1931 г. и за досегашните вина. Нека това да се отбележи.

Председателстващ Н. Захариев: Има думата народният представител г. Петър Фенерковъ.

П. Фенерковъ (раб): Г. г. народни представители! По-неже по първото наше предложение болшинството взема друго решение, ние смътаме, че трябва да се изтъкне, какво е действителното състояние на производителите на ония материали, които се облагатъ съ известни акцизи.

Позволете ми да ви направя една малка смѣтка, какви производствени разходи има единъ стопанинъ на 6 декара лозе, какво фактически получава той отъ своето производство и какво взема държавата отъ него. За рѣзване на 6 декара лозе — 12 надници, по 60 л. — 720 л.; за три копанета, по 12 надници — 36 надници, по 40 л. — 1440 л.;

за три ръсенета, по три надници — 9 надници, по 70 л. — 630 л.; три връзванета, по 2 надници — 6 надници, по 30 л. — 180 л.; за едно зариване с шест души заривачи, по 30 л. — 180 л.; 40 кгр. синь камък, който през време на пръскането се продаваше по 28—30 л. килограмът — 1.120 л.

Т. Бончев (д. сг): За кои лозари ти приказваш?

П. Фенерков (раб): Азъ приказвамъ за лозаритъ-производители. За десетъ души берачи, по 25 л. надница — 250 л.; за петъ души кираджии, по 150 л. — 750 л. Общо само за тѣзи работи, за шестъ декара лозе, стопанинътъ трѣбва да плати 5.270 л.

Н. Алексиев (з): За пазачи не сте турили.

П. Фенерков (раб): Какво плаща този стопанинъ за поземеленъ данъкъ и други? За тия шестъ декара лозе, ако сѫ отъ трета категория, той трѣбва да плати по 43 л. поземеленъ данъкъ на декаръ, или 258 л.; пждарщина, по 10 л. на декаръ — 60 л.; акцизъ — 2.700 л.; за трудова повинност, по силата на нашитѣ закони, той трѣбва да отдѣли десетъ дена, по 50 л. на день — 500 л.

Нѣкой отъ земеделѣцитѣ: Тури и хлѣба, що яде презъ годината!

П. Фенерков (раб): За пжтна повинностъ сѣщо трѣбва да отдѣли три дена, по 50 л. — 150 л. Общо взето, стопанинътъ на шестъ декара лозе трѣбва да плати 8.937 л. за данѣци и разноси.

Е добре, г. г. народни представители, по-големата частъ отъ васъ сте отъ селата и знаете какъ навсѣкжде се продава гроздето у насъ — отъ 1.50 л. до 2 л. килограмътъ. Отъ тия шестъ декара лозе стопанинътъ ще получи срѣдно по 600 кгр. отъ декаръ, или всичко 3.600 кгр. грозде, по 2 л. килограмътъ — 7.200 л., а за производствени разноси трѣбва да плати 5.270 л. и за данѣци 3.667 л., или общо 8.937 л.

Азъ питамъ, г. г. народни представители: като искате да прокарате този законъ за акциза, съобразявате ли се съ фактическото положение на нашия производител-лозаръ? По този начинъ вие искате да стоварите цѣлата тежестъ на нашата държавна машинария и на нашитѣ държавни финанси върху дребнитѣ производители. Стопанинътъ-производител, за да може да покрие загубата отъ 7.200 л. до 8.937 л., трѣбва да сключва заеми. Ами той има и семейство, да кажемъ, отъ петъ члена. Нѣма ли нужда той и семейството му отъ храна, отопление, освѣтление и други?

Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че нашата данъчна система, така както е сложена днесъ, е въ противовѣстъ съ интереситѣ на работниците, селянитѣ и земеделѣцитѣ. За да можемъ да изразимъ действително интереса на работническитѣ и селскитѣ маси, ние ще трѣбва да намѣримъ нуждитѣ ресурси не тамъ, въ дребнитѣ производители, а тамъ, където ги има. Тукъ г. Молдовъ — не зная дали сега присѣтствува — казваше, че днесъ въ частнитѣ капиталисти имало три групи капитали, които сѫ били концентрирани не вече въ банкитѣ, а въ частни каси, за да не би да падне тѣхната стойностъ и тѣ да бѣдатъ изгубени.

Е добре, г. г. народни представители, азъ задавамъ следния въпросъ. Осемъ години наредъ тѣзи наши производители бѣха добросъвестни и изплащаха данѣцитѣ си. Днесъ, обаче, тѣ не сѫ въ състояние да ги плащатъ, а вие ги товарите съ данѣци, непоносими за тѣхнитѣ възможности. Смѣтате ли вие, като сѫ този законопроектъ ги облагате наново съ тѣзи данѣци, че тѣ ще могатъ да ги платятъ, или вие си казвате: „Можете, не можете, ние натоварваме на вашитѣ плещи тѣзи данѣци“? Вие смѣтате ли, че отъ 1925, 1926, 1927, 1928 и 1929 години насамъ сѫ се измѣнили условията? Днесъ ние живѣемъ въ една криза, при едни условия, които налагатъ коренно да се измѣни нашата данъчна система, както и отношенията ни къмъ нашитѣ производителни сили. Ако вие смѣтате, че сѫ този законопроектъ вършите едно справедливо дѣло, азъ ви заявявамъ категорично, че сте на погрѣшенъ пътъ — вие вървите въ противовѣстъ съ народнитѣ интереси.

За да може да се внесе една щогоде справедливостъ въ разпредѣлението на тѣзи данѣчни тежести, ние правимъ предложение § 1 да се измѣни така: (Чете) „Всички производители, лозари и овощари, на грозде и овощия, съ годишенъ бруто доходъ до 50.000 л., да се освободятъ отъ всѣкакви акцизи върху тѣхнитѣ вина, джибри и материали, отъ които се вари ракия“.

Независимо отъ това, г. г. народни представители, понеже въ сѣщия параграфъ се засѣга и захарѣта и издѣлката отъ нея, бихъ молилъ да имате търпение да ме изслушате.

Председателствуващъ Н. Захариев: Нѣмате думата по това. Не разискваме сега този параграфъ.

П. Фенерков (раб): Азъ смѣтамъ, че това влиза въ § 1.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Говори се сега по § 1 — забележката.

Председателствуващъ Н. Захариев: Има предложение отъ народния представител г. Фенерковъ, § 1 да се измѣни така: „Всички производители, лозари и овощари, на грозде и овощия, съ годишенъ бруто доходъ до 50.000 л., да се освободятъ отъ всѣкакви акцизи върху тѣхнитѣ вина, джибри и материали, отъ които се вари ракия“.

Кои то приематъ предложението на г. Фенерковъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Кои то приематъ § 1 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„§ 2. Къмъ чл. 1 отъ закона за облагане материалитѣ, отъ които се вари ракия, респективно къмъ чл. 2, п. 2 отъ закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата, се прибавя следната

За бележка. Каша отъ джибри (пращини), изцедени отъ мѣстѣта, реколта 1931 г., на лозари и кооперации, произведена отъ собствено тѣхно грозде, се облага съ 40 ст. акцизъ на литъръ, въ банкноти; сѣщата отъ закупено грозде се облага съ акцизъ 80 ст. на литъръ, въ банкноти.

Каша отъ зимни и лѣтни сливи и други плодове, реколта 1931 г., се облага съ 40 ст. акцизъ на литъръ, въ банкноти.

Винена каша и вино за преваряване, реколта 1930 и 1931 г., се облагатъ съ 60 ст. акцизъ на литъръ, въ банкноти, при рандемандъ за кашата отъ 7 до 9%, а за вината отъ 9 до 12% алкохолъ на литъръ“.

Въ този параграфъ, въ последната алинея, трѣбва да се направи следната редакционна поправка: вмѣсто „кашата“, да се чете „винената каша“.

Председателствуващъ Н. Захариев: Има думата народниятъ представител г. Иванъ Дуковъ.

И. Дуковъ (з): Г. г. народни представители! И да се премахне акцизътъ върху виното и джибритъ, не се постига цѣльта — нѣма да се облекчи положението на лозаритѣ.

Ние и въ миналото сме казвали, че ако облагането за изваряването на вино за спиртъ бѣде по-малко — защото то бѣше много голѣмо — ще могатъ да се изваряватъ въ България най-малко 20—30 милиона литри спиртъ. Заради туй азъ правя предложение по § 2, въ алинея последна, да се каже така: (Чете) „Винена каша и вино за преваряване, реколта 1930/1931 г., се облагатъ съ 40 ст. акцизъ на литъръ въ банкноти при рандемандъ за кашата 7 до 9%, а за вината отъ 9 до 12 % алкохолъ на литъръ“.

Председателствуващъ Н. Захариев: Има думата народниятъ представител г. Симеонъ Патеувъ.

С. Патеувъ (з): Г. г. народни представители! Известно е на всички ви, че малкитѣ селски стопанства винаги изваряватъ по единъ-два казана ракия и, за да запазятъ тази ракия, често пжти прибѣгватъ къмъ криене. Значи, става една кражба. Мене ми се струва, че за да се избѣгнатъ нарушенията, трѣбва да предвидимъ единъ минимумъ отъ 400 кгр. каша, които да сѫ необлагаеми. Значи, 400 кгр. каша отъ сливи, изварена за домашни нужди, да не се облага съ нищо, понеже тая каша и безъ това я изваряватъ, като я укриватъ и не плащатъ нищо.

Така че предлагамъ къмъ алинея втора на § 2 да се прибави следното: (Чете) „Освобождаватъ се въ размѣръ 400 литри каша или джибри за ракия и 300 литри вино на всѣко земеделѣско стопанство за собствено употребление“.

Председателствуващъ Н. Захариев: Има думата народниятъ представител г. Никола Тошевъ.

Н. Тошевъ (д. сг): Отъ трибуната! Г. г. народни представители! § 2 е основата на законопроекта, който ни предлага г. министърътъ на финанситѣ, и азъ виждамъ, че по него не се прави никакво чувствително намаление въ облагането. Съ лозарство и овощарство, като главение

помирнѣтъ, се занимава една голѣма частъ отъ българското население, а като ги смѣтнемъ като второстепенно, като допълнително занятие, ще видимъ, че едва ли не половината отъ българското население се занимава съ тѣхъ.

При разглеждането на законопроекта на първо четене азъ не можахъ да взема думата, макаръ че съмъ специалистъ по лозарството и съмъ взелъ едно активно участие при неговото възобновяване отъ 1900 г. досега. По едно недоразумение съ председателството азъ бѣхъ лишенъ отъ възможността да се изкажа по законопроекта.

Трѣбва да констатираме, че съ тия дребни отрасли въ нашето земледѣлие се занимава една голѣма частъ отъ нашето население, което сега изнемогва. Това население трѣбва да се облекчи, защото тѣзи дребни отрасли въ нашето стопанство заематъ труда на българския дребенъ собственикъ. И азъ си задавамъ въпроса, и го задавамъ предъ народното представителство: ако този поминѣкъ бѣде компрометиранъ, ако се окаже недоходенъ, съ какво би могълъ да се занимава нашиятъ дребенъ стопанинъ, кѣде би прилагалъ той своя трудъ и труда на своята челядь? Нашето лозарство е една отъ най-интензивнитѣ отрасли въ нашето земледѣлие. Българскиятъ лозаръ даде изпитъ и доказа сръчността си още преди 20 години съ преминаването отъ екстензивно къмъ интензивно лозарство. Мнозина навремето не вѣрваха, че той е способенъ да направи туй, обаче впоследствие, добре рѣководенъ, той показва най-удивителни качества и даде изпитъ съ своята челядь, че може да се занимава съ интензивно стопанство и специално съ лозарство. У насъ има най-доброто лозарство. Ние обработваме нашиятъ лозя по-добре отъ французитѣ. Нещастieto у насъ е тамъ, че ние нѣмаме модерно винарство. Винарството навсѣкѣде е на капиталистически основи, а у нашата страна нѣма капитали и това е една отъ причинитѣ, за да бѣде нашиятъ лозаръ зле. Времето не ми позволява да се спра надълго и подробно върху туй, но азъ бихъ обърналъ вниманието на народното представителство върху голѣмото производство вино и върху бѣднѣщитѣ перспективи на лозарството у насъ. Българското лозарство ще трѣбва да разнобрази и подобри продуктитѣ, които произвежда, за да може да обхване по-голѣмъ кръгъ консоматори. То трѣбва да произвежда вино, десертни грозда, сладко вино и т. н.

Въ забележката къмъ § 2 на законопроекта е казано, че джибритѣ, които сѣ произведени отъ собствено грозде на лозаритѣ, се облагатъ съ 40 ст. акцизъ на литъръ. Като се пригурятъ и 40 ст. общински налогъ, ставатъ 80 ст., а джибритѣ плащаха досега всичко 1-30 л., значи, много малко се намалява облагането.

Сѣщо кашата отъ сливи, зимни и лѣтни и други плодове реколта 1931 г. се облага съ 40 ст. на литъръ каша. Азъ ще обърна вниманието на г. министра, че по действащия законъ лѣтнитѣ сливи се облагатъ съ 40 ст. на литъръ при 4 градуса спиртъ, плюсъ 40 ст. общински налогъ, всичко съ 80 ст., значи, облагането остава сѣщото за тѣхъ. Трѣбва да ви обърна вниманието, че лѣтнитѣ сливи, които сѣ едно огромно количество, по другъ начинъ не могатъ да се използватъ, освенъ да се изварятъ на ракия. Както се облагатъ по законопроекта съ 40 ст. акцизъ на литъръ, плюсъ 40 ст. общински налогъ, значи, съ 80 ст., тѣ не могатъ да се използватъ и ще трѣбва да се изхвърлятъ. Лѣтнитѣ сливи даватъ само 4 градуса спиртъ, а зимнитѣ сливи даватъ 6 градуса, но и еднитѣ и другитѣ се облагатъ съ 40 ст. на литъръ акцизъ плюсъ 40 ст. общински налогъ. Така щото за лѣтнитѣ сливи и другитѣ плодове е необходимо да се направи едно намаление.

А. Нейчевъ (д): Тази година нѣмаше лѣтни сливи.

Н. Тошевъ (д. ср): Въ нѣкои краища имаше. Въ пазия край имаше доста.

А. Нейчевъ (д): Нѣмаше въ по-голѣмата частъ на страната.

Н. Тошевъ (д. ср): Азъ се съмнявамъ, че законопроектътъ ще бѣде за една година, върѣйки декларацията на г. министра, защото много временни наредби продължаватъ съ години. Мене ми се струва, че акцизътъ на лѣтнитѣ сливи и плодове ще трѣбва да се намали. Ако акцизътъ на зимнитѣ сливи, които даватъ каша съ 6 градуса спиртъ, е 40 ст., акцизътъ на лѣтнитѣ сливи, които даватъ каша съ 4 градуса спиртъ, ще трѣбва да бѣде по-малѣкъ. Право е да бѣде пропорционаленъ на градуситѣ — 25 или 28 стотинки. Иначе лѣтнитѣ сливи ще бѣдатъ обременени много.

Г. г. народни представители! Въ заключение азъ пакъ ще се спра на лозарското производство, което поглѣща труда на много дребни стопани у насъ. Ние не можемъ да си представимъ, ако пропадне лозарството у насъ, кѣде бихме могли да пласираме труда на нашия дребенъ стопанинъ-лозаръ и на неговата челядь. Ако имаме днесъ едно добре устроено лозарство, трѣбва да знаемъ, че то е продуктъ на дребната собственостъ. Дребнитѣ собственици у насъ можаха само съ своя рѣченъ и интензивенъ трудъ да създадатъ така бързо едно модерно лозарство у насъ. Въ мотивитѣ на законопроекта, внесенъ отъ г. министра, е казано, че законопроектътъ цели да облекчи данѣчния товаръ на лозаритѣ и да осигури пласментъ на виното, но облекчението и пласментътъ нѣма да дойдатъ съ толкова малки намаления на акциза. Намалението трѣбва да бѣде най-малко наполовина, а това значи, че заедно съ общинския налогъ производителътъ да плаща най-много 60 ст. акцизъ на литъръ вино. Мене ми се струва, че това намаление никакъ не е чувствително и за туй съмъ съгласенъ съ г. Дукова, намалението да бѣде наполовина.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (нац. л): Г. г. народни представители! И по третѣ алинеи на § 2 въ комисията станаха дълги и широки разисквания, въ резултатъ на които направихме сѣществени намаления. Не е вѣрно твърдението на преждеговорившия, че намалението на акциза, особено на виното и на винената каль, на 60 стотинки не било чувствително намаление. Досега на литъръ вино, преварявано на спиртъ, се плащаше 18 златни стотинки, т. е. 270 л., при коефициентъ 15, а сега го намаляватъ на 70 ст. Това не е ли едно чувствително намаление? Това е намаление близо 4 пѣти, кѣде по-долу ще отиваме?

П. Попивановъ (з): Акцизътъ на винената каль не трѣбва да сѣществува.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): За акциза върху винената каль дума не е ставало. Намаляхме акциза на джибритѣ, отъ които се вари ракия. По първоначалния законопроектъ акцизътъ на джибритѣ бѣше 60 ст., но комисията го намали за кооперациитѣ и лозаритѣ на 40 стотинки и го увеличи за търговцитѣ, които купуватъ гроздето отъ производителитѣ на безценица, на 80 ст.

П. Попивановъ (з): (Възражава чѣщо)

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Както казахъ, намаляхме акциза на кашата отъ джибри на 40 ст. Макаръ че въ комисията имаше хора, които защитаваха интереситѣ на производителитѣ отъ ония краища, които произвеждатъ ракия отъ сливи, но тѣ сами признаха, че сливовата ракия е по-сѣджа и затова би трѣбвало да има разлика между акциза на сливитѣ и джибритѣ. Ние намѣрихме за нужно да намалимъ само акциза върху джибритѣ. По-голѣмо намаление отъ това не може да се направи. Въ комисията всичко обсъдихме и тогава приехме тия размѣри на акциза.

М. Петровъ (з): А за винената каль?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): За винената каль акцизътъ бѣше 6 ст. златни, което прави 90 книжни, а сега го намаляваме на 60 ст. — приравнихме го съ акциза на виното.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. Минко Райковски.

М. Райковски (з): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че къмъ забележката на § 2 отъ законопроекта трѣбва да се направи една прибавка. Въ забележката на § 1 е казано, че вина на лозари и кооперации, произведени отъ собствено тѣхно грозде, се облагатъ съ 30 стотинки акцизъ на литъръ, а всички други вина — на търговци — се облагатъ съ 60 стотинки акцизъ на литъръ. Азъ предлагамъ алинея втора на § 2 да се измѣни така: „Каша отъ зимни и лѣтни сливи и други плодове на производители и кооперации, реколта 1931 г., се облага съ 40 ст. акцизъ на литъръ въ банкноти, а всички други съ 80 ст. на литъръ въ банкноти. Търговцитѣ на сливови произведения сѣ закупили производството отъ производителитѣ на много низки цени и нѣма защо сега да ощетяватъ държавата съ 40 ст. на литъръ каша. Тѣ сигурно нѣма да

намалятъ цената на ракията. Заради туй правя това предложение.

Председателстващ Н. Захариев: Има думата народният представител г. Тодоръ Бончевъ.

Т. Бончевъ (д. сг): Г. министре! Въ комисията, която разгледа законопроекта, съ ваше съгласие бѣше се дошло до съгласие между членоветъ, щото номонето на материалитъ, отъ които се вари ракия, да не се отнася само до винената каль, но да се отнася и до сливовата каль и до джибритъ и пр., като изоставямъ настрана въпроса, низкъ ли е или високъ акцизътъ, по което си казахме думата.

И. п. Рачевъ (з): Сливитъ нѣматъ каль.

Т. Бончевъ (д. сг): Материали за варене на ракия сѣ. — Въ алинея трета на § 2 е казано: за кашата отъ 7 до 9%, а за вината отъ 9 до 12% алкохолъ на литъръ“, и се разбира, че това номоне се отнася само за винената каль, . . .

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: И джибритъ се разбиратъ.

Т. Бончевъ (д. сг): Мисълта на г. докладчика и г. министра тогава бѣше, това номоне да се отнася и за другитъ материали, отъ които се вари ракия — сливи и джибри. И азъ моля г. докладчика и г. министра да се съгласятъ съ моето предложение, защото по този въпросъ онзи денъ въ комисията всички бѣхме на едно мнение.

Председателстващ Н. Захариев: Има думата народният представител г. Иванъ Лѣкарски.

И. Лѣкарски (д. сг): Г. г. народни представители! Когато разглеждахме законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за прѣжитъ данци, азъ направихъ едно предложение за изплащане на акциза отъ страна на производителитъ. Тогазъ г. министърътъ заяви, че при внасянето въ Камарата на днесъ разглеждания законопроектъ, моето предложение ще се обсъди и би могло да мине. Моето предложение се състои въ следното: да приемемъ една забележка втора къмъ § 2 на законопроекта, както е излѣзълъ отъ комисията, съ следното съдържание: „Производители, които не държатъ питейни заведения“ — не сѣ кръчмари — „плащатъ акцизъ само върху количеството, което сѣ продали, или изнесли отъ склада си. Акцизътъ се заплаща за продаденото количество при вадене на позволително за пренасяне на спиртни питиета и вино, а за другитъ изнесени отъ склада количества — следъ направената годишна провѣрка отъ акцизнитъ власти“. Защо правя това предложение? Държавата не рискува прибирането на акциза за всичкото онова количество вино и ракия, което ще излѣзе отъ склада на производителя, за да бѣде продадено било на питейно-продавецъ, било за частна консомация. Така сѣщо ще прибере акциза за онова количество, което производителътъ ще изнесе отъ склада и употреби самъ или ще го употребятъ неговитъ работници, вънъ отъ онова количество, което му се дава по закона за негово собствено употребление. Така че въ сѣщность държавата ще си прибере акциза, но ще го прибере кога? Когато производителътъ ще има възможность да плати този акцизъ, когато ще излѣзатъ отъ неговия складъ виното и ракията, когато ги продаде, тъй както спиртнитъ фабрики плащатъ акциза само за онова количество, което е изнесено отъ склада имъ. По този начинъ ще дадемъ възможность на производителя по-лесно да плати акциза на части, да не бѣде така тежко обремененъ да го плаща наведнѣжъ, и държавата по-лесно да го прибере, и производителътъ да бѣде по-изправенъ къмъ нея. За да не бѣде допустната контрабанда — да изнесе известно количество отъ склада си, безъ да плати акцизъ — ще се прави провѣрка и за изнесеното ще плати. Така ще има по-голъма справедливостъ. Така, както е сега, производителитъ нѣматъ възможность навреме да платятъ акциза и плащатъ глоби за недоборитъ.

Не ще се аргументирамъ по-подробно. Азъ смѣтамъ, че въ съзнанието на всички г. г. народни представители сѣществува убеждението, че това не е една привилегия, а едно облекчение, което ще се даде на производителя, безъ да бѣде чувствително засѣгнатъ фискътъ отъ него. Той пакъ ще прибере отъ тѣзи производители онзи акцизъ, който ще прибере и безъ това облекчение.

Бихъ молилъ г. министра да се съгласи съ това предложение, защото то и практически е полезно и има известенъ смисълъ при сегашното положение, въ което се

намиратъ винаритъ и производителитъ на овощия, отъ които се изварява ракия.

Председателстващ Н. Захариев: Има думата народният представител г. Петъръ Фенерковъ.

П. Фенерковъ (раб): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че къмъ § 2 би трѣбвало да се прибави една забележка. На всички ви е известенъ онзи обичай на нашитъ българи производители, въ добри дни да дадатъ на бедни и сѣседи по $\frac{1}{2}$ кгр. или по 1 кгр. вино. Азъ смѣтамъ, че не трѣбва да се убива това чувство, така да се каже, на състрадание у български производител и заради това правя следното предложение.

До сега, съгласно закона, се освобождаватъ отъ акцизъ 150 кгр. за собствено употребление. Смѣтамъ, че това е много малко, . . .

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: Направихме предложение да се увеличи на 400 литри.

П. Фенерковъ (раб): . . . и заради това правя предложение да се увеличи на 500 литри. Вие знаете, че производителътъ ще консумира това количество, па даже и то е малко.

Предложението, което правя, има следната редакция: (Чете) „Освобождаватъ се на всички производители отъ акцизъ 500 кгр. вино и джибри.“

Председателстващ Н. Захариев: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ чухъ предложенията, които се направиха, и съмъ съгласенъ само съ предложението да се постави и за сливовата каша сѣщиятъ процентъ — отъ 7 до 9%. Съ всички други предложения, които се правятъ по § 2, заявявамъ, че не съмъ съгласенъ. Който смѣта, че може да се направятъ по-голъми намаления отъ тѣзи, нека дойде да ни каже отъ кѣде да вземемъ пари да платимъ заплатитъ на чиновницитъ.

Ето защо моля, безъ повече усуквания, да се гласува параграфътъ. Предложенията да се отнесатъ въ комисията. Намаления не приемамъ.

М. Райковски (з): Моето предложение, г. министре, е за увеличение

Министъръ С. Стефановъ: Решенията на комисията приемамъ.

Т. Бончевъ (д. сг): Има предложение за увеличение. г. министре.

Министъръ С. Стефановъ: Кое предложение?

Т. Бончевъ (д. сг): Да се обложи кашата у търговцитъ съ по-голъмъ акцизъ.

М. Райковски (з): Моето предложение е: търговци, които сѣ закупили сливова каша, да платятъ акцизъ 80 ст., защото сѣ я купили на много низка цена.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ заявявамъ още веднѣжъ, че не съмъ съгласенъ съ тия предложения. Цѣль денъ разглеждахме въ комисията законопроекта — всичко е свършено. Питатъ нѣкои, где е гаранцията за 1931 г., а не виждатъ, че въ третъ алинея на § 2 се говори за 1931 г. Азъ съжалявамъ, че нѣкои отъ тия, които говорятъ, не четатъ законопроекта.

Н. Кемилевъ (д. сг): Г. министре! Въ забележката къмъ § 1 се казва, че за кооперациитъ се прави едно по-голъмо намаление на акциза, отколкото за търговцитъ. За да бѣдете последователни, сѣщото трѣбва да се постанови и по § 2.

Министъръ С. Стефановъ: Не съмъ съгласенъ съ това предложение.

Председателстващ Н. Захариев: Ще гласуваме предложението на народния представител г. Иванъ Дуковъ. То гласи така: (Чете) „Алинея трета на забележката къмъ чл. 1 се промѣня: винена каль и вино за преваряване, реколта 1930/1931 г., се облагатъ съ 40 ст. акцизъ на литъръ, въ банкноти, при рандеманъ за кашата отъ 7 до 9%, а за вината отъ 9 до 12% алкохолъ на литъръ“.

Съ това предложение г. министърът не е съгласен. Които сж съгласни съ предложението на народния представител г. Иванъ Дуковъ, моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Ще гласуваме предложението на народния представител г. Симеонъ Патевъ.

С. Патевъ (з): Г. председателю! Предъ видъ декларацията, която направи г. министърът на финанситъ, че всички предложения могат да се пратятъ въ комисията, където да се разгледатъ отново и да се взематъ въ съображение, азъ оттеглямъ своето предложение.

Министъръ С. Стефановъ: Въ комисията ще се взематъ предъ видъ другитъ бележки, но не и предложенията по размъра на облагането.

Председателстващъ Н. Захариевъ: То гласи така: (Чете) „Къмъ алинея втора на § 2 да се прибави следната нова алинея: освобождаватъ се въ размъръ 400 литри каша или джибри за ракия и 300 литри вино на всъко земледѣлско стопанство за собствено употрѣбление“.

Министъръ С. Стефановъ: Не съмъ съгласенъ съ това предложение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Съ това предложението г. министърътъ не е съгласенъ

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: (Къмъ С. Патевъ) Оттегли си предложението!

Председателстващъ Н. Захариевъ: Г. Патевъ! Оттеглете ли предложението си?

С. Патевъ (з): Оттеглямъ го при декларацията на г. министъра, че ще се вземе предъ видъ въ комисията.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Ще гласуваме предложението на народния представител г. Минко Райковски. То гласи: (Чете) „Алинея втора на забележката къмъ § 2 на закона да се измѣни така: каша отъ зимни и лѣтни сливи и други плодове на производители и кооперации, реколта 1931 г., се облага съ 40 ст. акцизъ на литъръ, въ банкноти, а всички други — съ 80 ст. на литъръ, въ банкноти“.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ не съмъ съгласенъ съ това предложение. Привилегия се даде на производителитъ и кооперациитъ, които произвеждатъ вино отъ собствено грозде, и съ нея се засѣга по-големата частъ отъ лозарското производство. За сливовата каша разликата, която приехме за виното, не можемъ да я приемемъ, защото нѣма да бждемъ въ положение да упражнимъ единъ пълнен контролъ и нѣма да получимъ абсолютно никакви приходи.

М. Райковски (з): Моитъ съображения да направя това предложение сж, че търговцитъ, когато сж закупили сливи и други плодове, сж ги закупили на много низки цени, при акцизъ и общински налогъ 1.30 л. Сега това намаление на акциза, което се прави, ще облагодетелствува тѣхъ, а ще засѣгне чувствително интереситъ на фиска.

Министъръ С. Стефановъ: Вѣрна е тази забележка, г. народни представители, и затуй въ забележката къмъ § 1 азъ предложихъ, вмѣсто 40 ст., както бѣше въ първоначалния проектъ, акцизътъ да бжде 30 ст. за производителитъ — тия производители, които тази година сж ошетенни напълно, защото продадоха гроздето си при наличността на високитъ облагания и защото по-нататкъ вече се лишаватъ отъ онази бждеща цена на виното, която може да бжде по-висока, отколкото при базата, при която си продадоха гроздето. Това го направихме за виното. Обаче за кашитъ — което е измѣнено, и което не е отъ такова голямо значение за общото производство — азъ не мога да се съглася по никакъвъ начинъ.

М. Райковски (з): Оттеглямъ предложението си.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Народниятъ представител г. Минко Райковски оттегля предложението си.

Нѣкой отъ работницитъ: Ние го подемаме.

Н. Кемилевъ (д. ст): Вие не можете да го подемате.

И. Симеоновъ (д): (Къмъ работницитъ) Научете правилика.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Народниятъ представител г. Иванъ Лѣкарски прави следното предложение: (Чете) „Къмъ § 2 да се прибави нова забележка втора. Производители, които не държатъ питейни заведения, плащатъ акцизъ само върху количеството, което сж продали или изнесли отъ склада си.“

„Акцизътъ се заплаща за продаденото количество при вадене на позвoлителното за пренасяне на спиртнитъ питеята и виното, а за другото изнесено отъ склада количество, следъ направената годишна провѣрка отъ акцизнитъ власти“.

Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Известно ви е, че никой производител не плаща акциза наведнѣжъ — плаща го споредъ преносителнитъ свидетелства. Има единъ краенъ срокъ. Ако приемемъ предложението на г. Лѣкарски, контролата е невъзможна, а такава е абсолютно необходима за всички отдалени случаи. Азъ не съмъ съгласенъ съ туй предложение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Г. министърътъ на финанситъ не е съгласенъ съ това предложението.

Които приематъ предложението на г. Иванъ Лѣкарски, моля, да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Направено е предложение отъ народния представител г. Петъръ Фенерковъ, ...

И. Симеоновъ (д): Азъ ще гласувамъ за него — отъ Вратца сме!

Нѣкой отъ работницитъ: Вие пиете вино.

И. Симеоновъ (д): (Сочи П. Фенерковъ) Петъръ пие повече отъ мене.

Председателстващъ Н. Захариевъ: ... което гласи така: (Чете) „Алинея втора да се измѣни така: освобождаватъ се всички производители-лозари отъ акцизъ до 500 литри вино“.

Нѣкой отъ мнозинството: Малко е!

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 2 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„§ 3. Къмъ чл. 2 на закона за облагане материалитъ, отъ които се вари ракия, се прибавятъ следнитъ нови алинеи:

Материалитъ за варене на ракия и вината се измѣрватъ и се описватъ по предварително подадена писмена декларация на данъчната властъ, а гдето нѣма такава — на общинската властъ.

Всички казани за варене на ракия и спиртъ се държатъ подъ печатъ или пломба на данъчната или общинската властъ.

Варенето на лѣтнитъ плодове, зимнитъ сливи и др. прѣсни плодове се позволява отъ 1 юлий до 15 декемврий на производната година, а варенето на джибри и винена кашъ се позволява отъ деня на привършване общото измѣрване до 1 мартъ на следната година. Презъ останалото време казанитъ се държатъ запечатани, съ изключение на ония, съ които се варятъ вина или се преваряватъ ракии.

Точно въ предѣления въ декларацията частъ данъчната или общинската властъ отпечатва казана, провѣрва количеството и вида на материалитъ и позволява варенето. Следъ свършването на това последното, ако не е подадена предварително нова декларация за варене, казанътъ се запечатва наново отъ същата властъ. Времето за изваряване на деклариранитъ материали се опредѣля отъ данъчната или общинската властъ, въ зависимостъ отъ вмѣстимостта на казана и капацитета на същия, който се опредѣля отъ специална комисия.

На 28 септемврий всѣка година, когато почва общото измѣрване на материалитъ и вината, всички казани се запечатватъ и се отпечатватъ следъ привършване на общото измѣрване въ населеното мѣсто и то ако бжде подадена

декларация за варене, ако сѝ надлежно деклариран, измѣрени и описани материалитѣ.

За провѣрка на общото измѣрване министерството може да назначава контролни комисии.

Джибритѣ, деклариран или не, когато нѣма да се варятъ на ракия, се освобождаватъ отъ акцизъ и общински налогъ, но ако бждатъ пресовани така, че да станатъ негодни за варене. Пресоването се констатира отъ комисия. Пресованитѣ джибри могатъ да се употребяватъ за храна на добитѣка.

Освобождаватъ се отъ акцизъ и отъ патентъ за правопродаване ония безалкохолни вина, които сѝ приготвени по начина, установенъ отъ Дирекцията на народното здраве, както и концентрираната гроздова мъст.

Подробноститѣ по провѣрката, пренасянето, освобождаването и варенето на вина, ракии, спиртъ и сурови материали, отъ акцизъ и патентъ, както и по запечатването и отпечатването на казанитѣ и пр., ще се изработятъ чрезъ специални наредби отъ Министерството на финанситѣ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Въ текста нѣма думата „спиртъ“.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Въ доклада, който имате наръка, при печатането е станало грѣшка. Азъ докладвамъ това, което ще се гласува; ще кажа промѣнитѣ, които сѝ станали.

Н. Кемилевъ (д. сг): Решението на комисията е този докладъ, който ни е раздаленъ на насъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): И това, което докладвамъ, е решение на комисията. Направени сѝ нѣкои грѣшки при печатането. Изпущната е думата „спиртъ“. Така направихме и при първитѣ два параграфа. Азъ не ви докладвамъ нѣщо, което комисията не е решила.

Н. Пждаревъ (д. сг): Да се подчертае по-ясно това.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Азъ го подчертавамъ. Вижате, че азъ чета много ясно, отчетливо и високо, и всѣки отъ васъ може да следи, какво докладвамъ.

Г. г. народни представители! Въ § 3 станаха следнитѣ допълнения, съ които азъ четохъ параграфа.

Въ алинея първа следъ думитѣ „се измѣрватъ“, се добавиха думитѣ „и се описватъ“, защото измѣрването и описването става едновременно. При напечатването на доклада на комисията сѝ пропуснати тѣзи думи. Това е една чисто редакционна поправка.

Сѣщо така въ втората алинея следъ думата „ракия“ се прибавиха думитѣ „и спиртъ“, защото въ казанитѣ се вари не само ракия, но и спиртъ. При напечатването на доклада е била изпущната думата „спиртъ“ и сега се попълва.

Сѣщо така въ алинея пета на края, следъ думитѣ „за варене“, се прибавятъ думитѣ „ако сѝ надлежно деклариран, измѣрени и описани материалитѣ“. Материалитѣ се варятъ, следъ като се описватъ.

Това сѝ редакционни поправки, съ които не се измѣня сѣщността на законопроекта.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Лѣкарски.

П. Деневъ (р): Г. Лѣкарски! Ако позволите — азъ нѣма да говоря по параграфа. Понеже г. докладчикътъ докладва по единъ начинъ, който може да има значение при други по-големъ законопроекти, нека г. докладчикътъ — съ ваше позволение, г. председателю — ми позволи да кажа, че той трѣбва да чете доклада на комисията, дори ако въ него има редакционни опущения, или ако самата комисия е пропуснала нѣкои изречения, както е въ настоящия случай. Докладчикътъ, като докладва, нѣма да чете това, което той смѣта, че е изпущнато, а ще чете така, както е представенъ докладътъ отъ комисията и следъ това, на общо основание, може да се направи предложение било отъ докладчика, било отъ народенъ представителъ, че еди кой си текстъ трѣбва да се разбира тѣй и тѣй. Отъ трибуната трѣбва да се докладва това, което е раздалено като докладъ на комисията — другъ докладъ не може да има. Въ настоящия законопроектъ такива „редакционни поправки“ може да нѣматъ никакви последици, но по нѣкои други законопроекти една дума, която може да мине незабелязана отъ народното представителство — което вече е чело доклада на респективна комисия — може да има сѣществено значение за гласування впоследствие членъ отъ закона. Затуй азъ бихъ помолилъ да не създаваме една съ нищо неоправдана и сѣвсемъ неполезна практика. Докладчикътъ трѣбва да чете онова, което е напечатано, а не това, което смѣта, че трѣбва да бжде напечатано,

което, като е преглеждалъ законопроекта, е намѣрилъ, че е неточно или непълно и затова авторствува.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. Деневъ! Ако бѣше така, нѣмаше да докладвамъ. Азъ докладвамъ решението на комисията.

П. Деневъ (р): Това нѣщо има значение за насъ, понеже ще създаваме парламентарни традиции. И при другъ случай азъ говорихъ по единъ таквъ инцидентно изникналъ въпросъ. Касае се да има добъръ редъ въ пленума на Народното събрание. Но понеже, често пъти, могатъ да ставатъ такива грѣшки, затова, като се прочете известенъ членъ, както е напечатанъ въ доклада, тогава докладчикътъ ще направи предложение въ съгласие съ министра или пъкъ нѣкой депутатъ ще го направи за известна редакционна или друга поправка. По този начинъ ще може да се водятъ правилно дебатитѣ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Ако азъ бѣхъ докладвалъ законопроекта така, както е напечатанъ, безъ никакви поправки, това щеше да значи, че не докладвамъ законопроекта така, както е приетъ въ комисията. При напечатването, обаче, сѝ допустнати известни грѣшки. И понеже това сѝ решение на комисията, а не мои, азъ ги докладвамъ. Не азъ, а комисията забеляза тия грѣшки, и заедно съ комисията и министра сме направили тия редакционни поправки. Ако законопроектътъ не бѣше съложенъ така, бързо за разглеждане, ако имаше време да го отпечатимъ наново, щѣхме да го отпечатимъ заедно съ поправкитѣ. При това, тия поправки сѝ повечето редакционни отглаждания. Все пакъ, обаче, както казахъ, тѣ сѝ решения на комисията, а не мои, и затуй ги докладвахъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Бележкитѣ, които се направиха по отношение новитѣ думи, които се вмѣстватъ въ законопроекта, сѝ прави. Дължа, обаче, да декларирамъ, че тѣ сѝ думи, приети отъ комисията. Понеже въ редакцията си законопроектътъ претърпѣ много измѣнения, сега, когато се преглеждаше отъ комисията и докладчика, намѣриха се нѣкои редакционни грѣшки, но нѣмаше време да се отпечата наново и затова докладчикътъ съобщи тия поправки сега. Нѣма нищо ново. Новото е само това, че подиръ думата „ракия“ се прибавя „и спиртъ“ и понадолу пакъ сѣщото. Другитѣ поправки сѝ редакционни, пропуснати работи при печатането на законопроекта.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Некоригиранъ докладъ не се дава, г. министре!

Н. Кемилевъ (д. сг): Докладчикътъ провѣрва доклада на комисията и поправкитѣ, ако има такива, отъ канцеларията на Народното събрание се съобщаватъ на народнитѣ представители.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Днесъ забелязахме тия пропуснати работи.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Лѣкарски.

И. Лѣкарски (д. сг): Г. г. народни представители! По докладвания параграфъ правя предложение въ смисълъ, следъ алинея шеста да се прибави следната забележка: (Чете) „Когато въ нѣкое населено мѣсто има да се произвеждатъ избори за общински съветници, училищни настоятели, окръжни съветници или за народни представители, шестъ дни преди избора и въ самия изборенъ день не се прави измѣрване и описване на материалитѣ, отъ които се вари ракия, и на вината“.

Защо правя това предложение? Нека оставимъ българскитѣ избиратели, съ чиято сѣвѣст се спекулира извънредно много — безразлично въ времето на кой режимъ — поне една седмица преди изборитѣ спокойно да помислятъ. (Пререкания между нѣкои земледѣлци и Н. Кемилевъ)

Н. Кемилевъ (д. сг): Азъ винаги съмъ молилъ акцизнитѣ да не отиватъ въ село преди изборитѣ.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Най-много сме теглили отъ акцизнитѣ.

И. Лѣкарски (д. сг): Ако позволявате, да ви напомня — азъ съмъ последователенъ на себе си. Ако прегледате стенографскитѣ дневници на Народното събрание, ще ви

дите, че при измѣнението на сѣщия законъ отъ бившия министъръ на финанситѣ г. Петъръ Тодоровъ, а по-късно и отъ г. Молловъ, азъ съмъ говорилъ по сѣщия въпросъ и съмъ правилъ предложение въ сѣщия смисълъ, понеже съмъ констатиралъ нееднократно, безъ разлика на режимъ, нашъ или който и да е другъ, че често пъти, безъ знанието на централната властъ, мимо нея, него по желанието на отговорнитѣ фактори въ централното мѣсто на околията, използва се по селата този законъ, за да бѣде изкориствано съзнанието на избирателя.

Г. г. народни представители! Не затова, защото предполагамъ, че сега ще ставатъ тия работи, правя това предложение; и да не го предполагамъ, и вие да го отричате, то ще става. Ако сте съгласни, че се прави тази пакостъ съ описването на материалитѣ, отъ които се вари ракия, и на вината, презъ време на избори, въ което да е село, особено въ околитѣ, кѣдето се произвежда вино и овощия, отъ които се вари ракия, ще се съгласите, че въ моето предложение има единъ дълбокъ смисълъ. Преди всичко, съ това предложение ние ще допринесемъ, поне отчасти, за едно политическо превъзпитание, ще отнемемъ едно срѣдство, съ което се действа върху свѣстѣта на избирателитѣ и ще облагородимъ партияитѣ. Какво по-добро отъ това и съ какво ще се увреди на държавата и на фиска? Моля ви да се съгласите съ това мое предложение.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Тая работа я разправете на Александъръ Цанковъ.

М. Райковски (з): Вие искате акцизнитѣ да не ходятъ по селата преди изборитѣ, а пъкъ въ ваше време единъ месецъ преди изборитѣ ги пращате.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ моля г. Лѣкарски да се съгласи да не се гласува сега предложението му. Съгласенъ съмъ то да бѣде разгледано въ комисията. Азъ го приемамъ, но депозирайте го, г. Лѣкарски, въ комисията.

И. Лѣкарски (д. сг): Добре.

Министъръ С. Стефановъ: Да не въвеждаме практика на инцидентно гласуване.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пѣдаревъ.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Не вземамъ думата, за да правя предложение по параграфа, защото не желая да се смѣта, че искамъ да се прави повече отъ онова, което комисията е смѣтала за възможно да се направи. Азъ съмъ длъженъ, обаче, да привлѣка вниманието на г. министра и на г. г. народнитѣ представители върху постановлението на този параграфъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. председателю! Поискайте да се пази тишина, защото не се чува нищо.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Моля, тишина, г-да!

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Всѣки ще разбере желанието на финансовия министъръ и на финансовата властъ да осигури доходъ отъ извесенъ данѣкъ. Но фискалитѣ разпореждания всѣкога ще трѣбва да се движатъ въ такива рамки и въ такива размѣри, щото да не спѣватъ самото производство, да не намаляватъ обекта, който ще следва да бѣде облаганъ.

Законопроектътъ за измѣнение и допълнение на закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата бѣше обявенъ още въ тронното слово. Всѣки, който знае какво е значението на единъ фискаленъ законъ върху стопанския животъ и специално върху онѣзи отрасли, които той засѣга, ще разбере, че това обявяване на законопроекта имаше последици въ стопанския животъ — имаше последици за лозаритѣ, за питиепродавцитѣ и за търговцитѣ на спиртни питиета. И когато такъвъ законъ се обяви, нужно е, желателно е да мине въ Народното събрание бързо, за да не продължаватъ тия спѣнки въ живота.

Когато този законопроектъ се забави отъ правителството близо 4 месеци, всѣки смѣташе и имаше основание да смѣта, че това се прави, за да може чрезъ законопроекта да се внесатъ нѣкои особени подобрения. Защото не може да се отрече, г. г. народни представители, че законътъ за акцизитѣ и патентовия сборъ и по форма, и по съдържание отдавна трѣбваше да бѣде прегледанъ и коренно реформиранъ. Това се чака много отдавна отъ данѣкоплатцитѣ и отъ стопанитѣ-производители. Всѣки смѣташе, че съ обя-

вяването на този законопроектъ наистина се прави нѣкоя коренна реформа.

Г. г. народни представители! И по форма, и по същество азъ поддържамъ, че законътъ за акцизитѣ и патентовия сборъ подлежи на едно коренно преглеждане. Г. министърътъ на финанситѣ трѣбва да провѣри, може ли още този обектъ да бѣде облаганъ безъ спѣнка за самото производство, както и може ли тази форма на закона, която направи отъ акцизнитѣ органи нѣщо като народни врагове, още да бѣде поддържана? Азъ съ усърдие настоявахъ още миналата година да се внесе отъ Министерството на финанситѣ измѣнение на този законъ. Не се внесе, може само едно малко измѣнение да се прокара.

И. Василевъ (з): И още 20 години Сговорътъ да бѣше управлявалъ, умътъ ви пакъ нѣмаше да дойде.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Очакваше се, че сега, когато се обяви, че ще се внесе законопроектъ за измѣнение на закона за акцизитѣ и патентовия сборъ, ще се направятъ тѣзи коренни реформи, този прегледъ на закона. За голѣмо съжаление това не става — въ комисията законътъ минава такъвъ, какъвто сега дохожда предъ насъ.

Г. г. народни представители! Азъ не мога да отмина, безъ да подчертая нуждата отъ по-скорошно проучване на въпроса, какво ще става съ тия форми, които наистина целитъ да запазятъ данѣка за държавата, но внасятъ голѣми спѣнки въ нашия стопански животъ и създаватъ едно особено настроение и у производители, и у търговци.

Г. г. народни представители! Виждамъ разпорежданията на този параграфъ — да може да се предпази фискътъ отъ контрабанда. Но права бѣше мисълта на г. министра на финанситѣ: законътъ, който предвижда много тежки, несъобразни съ положението на данѣкоплатеца данѣци, всѣкога ще бѣде много или малко отбѣгванъ, ще се прави всичко възможно, за да се отбѣгне плащането на данѣцитѣ. Данѣцитѣ не съответствуватъ на податнитѣ сили на данѣкоплатцитѣ, нито на онзи доходъ, който получаватъ стопанитѣ отъ тия материали. Затова е тая голѣма контрабанда. Но колкото голѣмо и да е желанието на законодателя да осигури данѣка, не бива формитѣ да отиватъ дотамъ, че да спѣватъ самия стопански животъ. Ще отречете ли, г. г. народни представители, че тия форми, които се предвиждатъ съ единствената задача да се събира този данѣкъ, сѣ много тежки? Какъвъ е акцизътъ на материалитѣ, отъ които се вари ракия? Презъ 1928/1929 финансова година сѣ постѣпили крѣгло 55 милиона лева; презъ 1929/1930 г. — 29 милиона лева; презъ 1930/1931 г. — 30 милиона лева. Отъ акциза върху виното презъ 1928/1929 г. сѣ постѣпили крѣгло 55 милиона лева; презъ 1929/1930 г. — 41 милиона лева; презъ 1930/1931 г. — 38 милиона лева. Това е данѣкътъ, който трѣбва да се събере и който постѣпва при тия форми и тия ограничения, които нашиятъ законъ и въ миналото създаваше, а сега още повече подсилва.

Г. г. народни представители! Когато това е размѣртъ на данѣка, за събирането на който се поддържатъ и сега формалности, които спѣватъ живота на повече отъ 100.000 стопанства, азъ поставямъ въпроса предъ г. министра на финанситѣ: не е ли крайно време да се направи нѣщо, за да се свърши съ тия формалности? Намѣрете начинъ, г. министре!

А. Капитановъ (з): Вие 8 години не го намѣрихте, а сега искате отъ насъ за 8 месеца да го намѣримъ!

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Осемтѣ години изминаха, на васъ предлежи работа за въ бъдеще.

Т. Бошнаковъ (з): Осемдесетъ години ще има да патимъ отъ вашето осемгодишно управление.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Лесно се приказва, но мѣчно се върши.

С. Мошановъ (д. сг): Ние туй искаме да разберете: че лесно се приказва, а мѣчно се върши.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Въ всѣки случай това, което трѣбваше да се направи, не го направихте.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Когато можеше да се направи нѣщо, вие вършихте само зодуми.

И. Лѣкарски (д. сг): Асѣж вие само приказвате и не вършите нищо.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Н. Пждаревъ (д. сг): За да се разберат спънкитѣ, които се създават на производителя, азъ ще припомня, че преди нѣколко дена, на 22 м. м., когато министъръ Гиргиновъ бѣше въ Видинъ, предъ него се явиха производителитѣ да го молятъ да разреши веднага варенето на материалитѣ, понеже сѣ ангажирани производители и търговци да доставятъ стоки, а не могатъ да ги приготвятъ. Г. министърътъ обеща веднага, като дойде въ София, да нареди. А това „веднага“ отъ 22 ноември стана на 4 декември. Вие смѣтате, че самиятъ министъръ съзнава, че не бива да се създаватъ тия спънки, но ето повече отъ месецъ отива и нищо не се свършило. Когато формитѣ бждатъ такива, че да не се създаватъ спънки на производителя, бждете увѣрени, че обектитѣ, които се облагатъ, ще понасятъ повече данѣкъ и, следователно, приходитѣ ще бждатъ по-голямѣ. Все въ връзка съ тоя страхъ отъ контрабандиране, въ законопроекта, виждамъ, комисията намалява срока — вмѣсто 1 априлъ, както бѣше предвидено въ първоначалния проектъ, става 1 мартъ: до 1 мартъ идната година ще трѣбва да бждатъ изварени всички материали на ракия.

Г. г. народни представители! Азъ разбирамъ, фискътъ чрезъ неговия представител, министърътъ, да иска да създава ограничения на производителитѣ; но азъ не мога да разбера, Народното събрание, чрезъ своята комисия, какво прави, когато увеличава тия ограничения. Азъ очаквахъ отъ комисията да поиска отъ министра да продължи срока до 1 май — ще ви кажа защо.

Т. Бошнаковъ (з): Г. Пждаревъ! Правите ли сравнение между стария и новия законъ, та да видите дали има ограничения? Нито сте го прочели даже! Правите само демагогия!

Министъръ С. Стефановъ: Има единъ месецъ намаление за джибритъ и кашата, г. Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Ама въ първоначалния проектъ срокътъ бѣше до 1 априлъ, а сега комисията го намалява до 1 мартъ.

Министъръ С. Стефановъ: Въ една забележка има това, г. Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ чета доклада на комисията.

Министъръ С. Стефановъ: Това е казано въ доклада. То е само за джибритъ и винената каль; за вината — не.

Т. Бошнаковъ (з): Г. министре! Той не е чело законопроекта; той мисли, че държи речъ предъ едно селско събрание!

Н. Пждаревъ (д. сг): То е по-надолу. — И когато ще трѣбва въ единъ срокъ отъ единъ месецъ или месецъ и половина да се стекатъ всички производители да варятъ съ опредѣлено, ограничено количество казани, вие ще разберете каква спънка се създава на производителитѣ. Не всѣки производителъ има казанъ.

Т. Бошнаковъ (з): Г. Пждаревъ! Като държите джибритъ до пролѣтътъ, нѣма ли да станатъ на юцетъ?

А. Капитановъ (з): (Казва нѣщо)

Т. Бошнаковъ (з): Г. Пждаревъ! Сигурно нѣмате понятие какъ се прави вино. Вие вино сте виждали само да го пиете — въ шишенца!

Н. Пждаревъ (д. сг): Моята мисль е тази — народнитѣ представители бързатъ да засилятъ ограниченията, за да осигурятъ на финансовия министъръ доходи. Азъ бихъ искалъ народнитѣ представители да работятъ да се пооплаби малко положението на производителя, а финансовиятъ министъръ да търси други начини, за да събере тоя данѣкъ. И азъ смѣтамъ, че се прави една голѣма грѣшка, като се намалява срокътъ до 1 мартъ. Азъ бихъ посочилъ на г. министра, че въ интереса на производителитѣ е този срокъ да бжде до 1 май. Комисията намира за невъзможно да го направи, но азъ съмъ длъженъ да почертая голѣмата грѣшка, която се прави.

Г. г. народни представители! Вие всички съзнавате колко е тежко плащането акцизъ при тая ниска, малка цена на вината и ракиитѣ. Но вие ще признаете, че акцизътъ става неоправданъ, когато се плаща за онова количество, което производителътъ на грозде или овощия задържа за своя домашна употреба. И азъ смѣтамъ, че е дошло вече времето — и привличамъ върху това вниманието на г. министра — да се освободятъ тия количества отъ акцизъ. Всичко онова, което стопанинътъ употребява

за свои домашни, стопански нужди, не бива да се облага съ акцизъ, защото то нѣма оправдание поради особено материално положение на тия стопани. Който има лозе или овощна градина, той плаща надлежния данѣкъ. Не можете и не бива да го облагате за онова количество, което той консумира.

(Председателското мѣсто се заема отъ подпредседателя Н. Шоповъ)

Т. Бошнаковъ (з): Значи, Вие сте съгласни съ ония тамъ, въ лѣво — никакъвъ акцизъ!

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! Като-че-ли се прави отъ г. Пждаревъ единъ упрѣкъ на комисията, че тя дори стѣснила положението на производителитѣ повече, отколкото г. министърътъ първоначално е предвидилъ. Нѣма стѣсняване положението на производителя. Вѣрно е, че ние се грижехме за интереситѣ на фиска, но не чрезъ стѣсняване на производителя, а на контрабандата. Вѣрно е, че, както се заяви тукъ, ако тия материали не се изварятъ до месецъ мартъ, тия материали ще станатъ на юцетъ. До този срокъ 3—4 и 5 пѣти вече има правени петиотни вина отъ джибри. И само за да можемъ да пресѣчемъ контрабандата съ тѣзи петиотни вина, гласувахме за съкращаването на тоя срокъ. Но имаше предложение да се остави тоя срокъ до 1 февруарий. Оставихме го до 1 мартъ, за да се ограничи тая контрабанда, а не да отегчимъ производителитѣ. Съ тая целъ приехме това предложение. И азъ смѣтамъ, че това, което трѣбва да предприемемъ, то е да ограничимъ контрабандата, и мѣржитѣ, които ще вземемъ, да ги вземемъ съ сигурностъ. И г. Бончевъ бѣше въ комисията, когато приехме това положение.

Н. Пждаревъ (д. сг): Вие говорите за онова, което не е въ живота, а за контрабандата, която е голѣма, не говорите.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има предложение отъ народния представителъ г. Иванъ Лѣкарски за прибавяне на забележка къмъ § 3, следъ алинея VI, но, съ съгласието на г. министра на финанситѣ, ще се изпрати въ комисията.

Поставямъ на гласуване § 3 така, както се докладва отъ г. докладчика.

Който г. г. народни представители приематъ § 3 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (нац. л): (Чете)

„§ 4. Пунктъ 9 на чл. 2 отъ закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху пиитетата се измѣня така:

Захаръ цвеклова, трѣстена, гликоза и други видове, като: гроздова, малтоза, маноза, галактоза и други такива съ съставъ на трѣстената или гроздовата захаръ — съ 36 ст. златни на килограмъ“.

Досега акцизътъ бѣше 31 ст. на килограмъ. Сега го увеличаваме на 36 ст. При коефициентъ 1:20, това прави 1 л. увеличение на килограмъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ бихъ молилъ г. докладчика да каже съображенията, по които комисията е приела това увеличение отъ 5 златни стотинки, а не отъ 10 стотинки, както бѣше предвидено въ първоначалния законопроектъ, внесенъ отъ г. министра.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. Пждаревъ! Нѣмате думата.

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ само питамъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Василевъ.

И. Василевъ (з): Г. г. народни представители! Така, както се предлага § 4 отъ законопроекта, захарта и гликозата се поставятъ на една база по отношение облагането, т. е. и захарта, и гликозата се облагатъ съ по 36 златни стотинки на килограмъ. Отъ гледна точка на фиска, това еднакво третиране на захарта съ гликозата ще предизвика може би консумирането на едно по-големо количество захаръ, съ което косвено фискътъ ще добие повече приходи. Съществува такова съображение въ полза на това положение, което сега се предвижда въ § 4. Но азъ смѣтамъ, че като се поставятъ гликозата и захарта на еднаква база досежно облагането, отъ това ще има и други последици.

Докладчикъ Н. Йотовъ (нац. л): И досега сѣ били на еднаква база.

А. Буковъ (з): Не е вѣрно.

Н. Кемилевъ (д. сг): Въ закона за бюджета за 1931/1932 финансова година изрично се казва какъвъ акцизъ се плаща на килограмъ гликоза.

И. Василевъ (з): Гликозата намира широко употребление при производството на известни артикули, които се консомиратъ отъ широкитѣ слоеве, каквато е халвата, и отъ това увеличение акциза на гликозата ще последва и увеличение цената на тия артикули. Затуй смѣтамъ, макаръ отъ това положение да дойдатъ приходи за фиска, да не се възприеме то по отношение на гликозата, защото ще се предизвика увеличение въ цената на артикулитѣ, произвеждани съ гликоза и имащи широко употребление отъ широкитѣ народни слоеве.

Та моля г. министъра на финанситѣ да се съгласи, щото § 4, досежно облагането на гликозата, на нова смѣтка да бѣде изпратенъ въ комисията за обсъждане, като се направи едно намаление на акциза върху гликозата, т. е. да не бѣде поставена гликозата на еднаква нога, на еднаква база съ захарта при облагането.

Председателствуващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Дуковъ.

И. Дуковъ (з): Г. г. народни представители! Азъ разбирамъ съображенията на преждеговорившия другаръ досежно еднаквото третиране на гликозата и на захарта при облагането. Ние, лозаритѣ, страдаме най-много отъ широкото употребление на гликозата, макаръ че тя съдържа много по-малко захаръ. Гликозата я употребяватъ често въесто захаръ, а другитѣ видове захаръ се консомиратъ по-малко. И затуй азъ апелирамъ да си остане това положение въ § 4 така, както е предвидено отъ комисията.

Но азъ считамъ, че въ този § 4 може да се обложи и бирата. У насъ се произвеждатъ годишно 5—6 милиона литри бира. Биренитѣ фабрики имаха добри печалби. Даже когато купуваха ечемикъ по 4 л. килограмътъ, тѣ печелѣха по 5 л. на литъръ бира. Днесъ тѣхната печалба е по-голяма, понеже ечемикътъ е много поевтинѣлъ. Съ този законопроектъ се цели да се облекчи положението на лозаря, т. е. да се консомира въ лозарска България повече вино, за смѣтка на консомацията на бирата. Това може да стане само по единъ начинъ — като се увеличи акцизътъ на бирата съ 2 л. Въ България се консомиратъ около 5—6 милиона литри бира. Ако се обложи съ 2 л. литърътъ, държавата ще има единъ доходъ отъ 10 милиона лева най-малко. Днесъ какво носятъ биренитѣ фабрики? Тѣ имаха голѣми печалби и при 4 л. килограмътъ ечемикъ, а днесъ, когато ечемикътъ се продава по 1 л. килограмътъ, иматъ още по-голѣми печалби. Днесъ въ България има 4 бирени фабрики, които сж се картелирали и работи само една бирена фабрика, която поддържа живота и на другитѣ четири фабрики, притежателитѣ на които се намиратъ въ едно по-завидно положение, отколкото лозаритѣ. Тогава право е, човѣшко е тия хора да се обложатъ, защото лозаритѣ се борятъ само за една прехрана, а тѣ се борятъ за печалби 100%. Човѣшко е, казвамъ, да се обложи бирата и азъ правя предложение да се прибави следната алинея къмъ § 4: „Пиво, мѣстно и иностранно, съ 40 ст. златни на литъръ“.

Председателствуващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ Никола Кемилевъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Уважаемиятъ г. министъръ на финанситѣ, както и председателътъ на финансовата комисия, когато говориха по изменението на законопроекта за акцизитѣ, ни съобщиха, че това е по-скоро една временна мѣрка съ единъ фискаленъ интересъ, който защитава Министерството на финанситѣ, отколкото нѣщо положително, постоянно, установено върху бъдещи акцизи, които ще се налагатъ на известни произведения въ страната. Обаче доходоме до неминуемото положение, че този фискаленъ законопроектъ засегна много стопански интереси. Единъ отъ тѣзи стопански интереси сж засегнати много силно въ § 4 на законопроекта. Въ декларацията на г. министъра на финанситѣ бѣ казано, че законопроектътъ не разрешава голѣми стопански въпроси за сѣянето на цвекло, производството на захаръ у насъ и неговия пласментъ, а че е само едно предизвикване на захарнитѣ фабрики да дойдатъ къмъ Министерството на финанситѣ, за да може да се уговори бъдещата стопанска политика на държавата — размѣрътъ на сѣянитѣ площи съ захарно цвекло и да се намѣри пласментъ на свръхпроизвод-

ството отъ захаръ за въ чужбина. Въ законопроекта бѣ предвидено увеличението на акциза съ 2 л. на килограмъ. Сега за мене е неясно, дали фабриkitѣ вече сж сж притекли на зова на г. министъра, че той е намалилъ акциза съ 1 л. на килограмъ, или смѣта, че фискътъ ще бѣде доволенъ, безъ да разрешава голѣмия стопански проблемъ, като се намали съ 1 л. акцизътъ, който бѣше предвиденъ въ първоначалния законопроектъ.

Г. г. народни представители! Азъ имамъ честта и въ миналото Народно събрание да защитавамъ този голѣмъ въпросъ у българския земеделѣецъ — цвеклосѣянето. Избраникъ съмъ отъ единъ край, който живо е заинтересуванъ съ цвеклосѣянето: надъ 100.000 стопанства сѣятъ цвекло, което е единъ артикулъ, който извънредно подпомогна оня край, въ който се сѣе цвѣкло, да изживѣе много по-леко кризата. Азъ имамъ честта тогава да обѣрна вниманието на народното представителство, че не съмъ съгласенъ съ уличната мѣлва и демагогия, какво захарнитѣ фабрики печелили извънредно много и че трѣбвало да бѣдатъ унищожени, защото въ 1924 г., отъ тамъ (Сочи дѣснищата) до другарчетата, включително съ представителитѣ отъ Земеделския сѣюзъ, всички ние затворихме захарнитѣ фабрики и отъ тѣхното затваряне народното и държавно стопанство претърпѣ една загуба отъ около 600 милиона лева.

М. Дилиановъ (з): Не е вѣрно. Това бѣ политика на г. Янаки Молдовъ. Ние протестирахме срещу затварянето на захарнитѣ фабрики.

Н. Кемилевъ (д. сг): Изслушайте ме, г. Дилиановъ.

А. Капитановъ (з): Тѣ сами се затвориха. Никой не ги е затварялъ. Толкова много печалби сж натрупали, че могатъ 50 години да не работятъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Като отворите дневницитѣ на Народното събрание, вие ще видите, че всички тогава бѣхме съгласни въ едно — кождеритѣ да бѣдатъ наказани.

Азъ се обръщамъ къмъ г. министъра на финанситѣ и къмъ народното представителство, този въпросъ да се реши съ единъ по-широкъ погледъ, съ една по-голяма далечина, за да не достигнемъ последицитѣ на 1924 г., когато нѣколко еврейски фирми закупиха, по предварително уговорени цени, захаръ отъ странство, поради което българскиятъ земеделѣецъ бѣ ошетенъ отъ несѣянето цвекло. Това е била моята теза въ миналото Народно събрание, това е и днесъ, г. Минчо Дилиановъ. И азъ бѣхъ врагъ на онова посегателство на двата лева на килограмъ захаръ, които се отнеха, отъ фабриkitѣ и се хвърлиха на улицата като прахъ, защото гледахъ по-широко на тази работа, защото искахъ да се образува единъ общественъ фондъ, да намѣримъ пазари и на нашата захарна индустрия, за да могатъ да се препитаватъ не 5.000, а 200.000 селски стопанства. Това е била моята мисль — да разнообразимъ българското производство, защото знаете че срещу интензивното производство на Америка ние можемъ да се боримъ само съ ржката, а ржката можемъ да приложимъ само тамъ, дето машината не може да работи рационално. Ние имаме всичката възможностъ, при наличността на една Турция, която не може да има производство на цвекло и захарно производство, да намѣримъ пазаръ въ нея за нашата захарна индустрия.

Но моята мисль не бѣше да развия този стопански въпросъ, а да обѣрна внимание на това, че г. министърътъ на финанситѣ каза, че много го тревожи какво ще бѣде поведението на захарнитѣ фабрики. Ние имаме едно изложение отъ миналата година отъ Финансовото министерство, което се докладва на народното представителство, за едно свръхпроизводство надъ 56 милиона килограма захаръ. Ние имаме и едно решение на Народното събрание, съ което захарнитѣ фабрики сж задължени да изнасятъ известно количество захаръ. Намъ, обаче, не е известно изнесли ли сж туй количество захаръ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. Кемилевъ! Нѣма решение на Народното събрание да се изнася известно количество захаръ. Приказвало се е да се изнесе, но нѣма решение за това.

Н. Кемилевъ (д. сг): Доколкото си спомнямъ, захарнитѣ фабрики сж задължени да изпълнятъ известенъ износъ.

Министъръ С. Стефановъ: Има декларация на бившия министъръ на финанситѣ, има обяснения тукъ, но нѣма гласувано такова решение.

Н. Кемилевъ (д. сг): Има, г. министре. Тукъ, въ последния денъ на заседанията на миналата Камара, се гласува това решение, заставиха се захарнитъ фабрики да отблъватъ по 100 л. на тонъ цвекло за образуване на фондъ и се предвидъ, че ония захарни фабрики, които не изпълнятъ това свое задължение, ще бждатъ заставени да го изпълнятъ.

Министъръ С. Стефановъ: Нѣма такова нѣщо.

Н. Кемилевъ (д. сг): Вънъ отъ това, единъ депутатъ завчера каза, че по гаритъ имало натрупано и неиззето цвекло, което гниело. Ако това е истина, кое е накарало комисията да намали акциза отъ 2 л. на 1 л. за килограмъ захаръ? Дали се е смѣтало, че този въпросъ е разрешенъ и дали г. министърътъ на земледѣлието и г. министърътъ на финанситъ сѣ осигурили съенето на цвекло за идущата 1932 г.? Това не е ясно за мене.

Вънъ отъ това, и миналата година въ бюджетарната комисия имаше страшно давление отъ страна на захарнитъ фабрики, за гликозата да има по-голямъ процентъ на облагане — облагането ѝ отъ 10 ст. да се покачи на 36 ст. златни. Гликозата, както каза единъ отъ преждеговорившитъ, е единъ предметъ, който се произвежда отъ царевича, но тя нѣма тая захарност, 100%, като захарята, а има захарност отъ 30—38%. Вие ще я видите употребявана не само въ производството на онзи предметъ, който е станалъ предметъ отъ първа необходимостъ — халвата. Днесъ вие ще видите, че на децата не само въ крайнитъ квартали, но и въ центъра на града се дава сутринъ парче хлѣбъ съ парче халва, като отидатъ на училище, да могатъ да закусятъ тамъ. Азъ не зная кое е подбудило комисията да увеличи акциза на гликозата отъ 10 ст. на 36 ст. златни на килограмъ, освенъ ако е имало нѣкакви по-висши стопански интереси, които да сѣ диктували на Министерството на финанситъ да бжде унищожено производството на гликозата. Абсолютно е изключена възможността да имате производство на гликоза, при наличността на едно акцизно облагане на гликозата като захарята.

И азъ ще моля г. министра на финанситъ да обърне внимание на закона за бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година, въ който станаха измѣнения и въ който е казано изрично — въ § 47, буква в — че гликозата се облага съ 10 ст. златни акцизъ и 5 ст. златни общински налогъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Преди това измѣнение тя се е облагала, съгласно § 5, п. 2, еднакво съ захарята — съ 31 ст. златни на килограмъ. Защо е станало това намаление, не се знае.

Н. Кемилевъ (д. сг): Станало е затуй, защото захарята и гликозата нѣматъ еднаква захарност.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Въ сегашния законопроектъ облагането е еднакво.

Н. Кемилевъ (д. сг): Азъ ви казвамъ за какво съмъ се борилъ въ комисията на миналата Камара. Въ първия моментъ бѣше пропуснато да бжде обложена гликозата, като не сѣ се съобразили съ приходитъ, които се е целило да се добиятъ, и като се видѣ, че гликозата не е въ състояние да излѣжи облагането по закона и че ще се унищожатъ гликозната индустрия въ България, слѣзъ се на 10 ст. златни на килограмъ.

Азъ ще моля г. министра на финанситъ да се съгласи — безъ да правя предложение — да се гласува едно процентно отношение между акциза на гликозата и този на захарята, което да бжде такова, както е било миналата година, освенъ ако нѣма решение да бжде унищожена гликозната индустрия.

Азъ не зная и кои съображения сѣ накарали г. министра на финанситъ въ финансовата комисия да декларира, че облага захарята съ 2 л. на килограмъ акцизъ още повече, и ще го моля да каже, дали е постигнато споразумение съ захарнитъ фабрики за бждеще цвеклосѣяне, понеже азъ имамъ вече такива запитвания отъ хора въ нашия край. Въвамъ, че и г. Минчо Дилановъ ще бжде много разтревоженъ отъ това, защото, ако миналата година тия грижи бѣха на моята глава, тази година тѣ ще бждатъ на неговата глава. Тѣзи, които сѣятъ цвекло, питатъ: какво да правимъ съ нивитъ? Ние сме теглили и двамата, и азъ, не го крия, ходилъ съмъ за съдействие при него още презъ 1922 г., защото, не забравяйте, това е единъ въпросъ, който извъредно много интересува нашия край. Ако Русенскиятъ край презъ

1927 г. се спаси отъ едно поражение, отъ една страшна криза, когато, поради студа, измръзнаха хранитъ въ Дунавската равнина, то бѣше благодарение на цвеклото. Сѣщо така ако презъ 1929 г. Русенскиятъ край се спаси отъ страшната суша, то стана пакъ благодарение на цвеклото.

Азъ искамъ да зная още едно. Не съмъ азъ компетентниятъ, който ще каже какво печелятъ захарнитъ фабрики — г. министърътъ на финанситъ има своитъ органи, той може да каже това. Правени сѣ две-три калкулации подъ редъ. Миналата година една калкулация изнесе, че захарята коствала 16 л.; друга калкулация изнесе, че коствала 14-30 л., а трета — че коствала 12-30 л. Има дори единъ господинъ, който подаль едно писмо, въ което казва, че захарята струва 5-30 л. — за да изнася навънъ!

А. Капитановъ (з): Вие кое вѣрвате, че е истина?

Н. Кемилевъ (д. сг): Това ще каже г. министърътъ на финанситъ, който е компетентниятъ и който има на разположение органи-химици.

А. Капитановъ (з): Осемъ години не можахте да уредите този въпросъ!

Н. Кемилевъ (д. сг): Г. Капитановъ! Тежко и горко на новата властъ, ако се обърне да търси въ 1887 г. какъ се е управлявала България!

А. Капитановъ (з): Ние говоримъ за 8-тѣ години отъ 9 юний насамъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Вие сте длъжни да не допускате пропуски, ако хората, които сѣ управлявали въ миналото, сѣ правили такива. Азъ Ви казвамъ, че ние се борихме, но не го постигнахме; вие трѣбва сега да го постигнете, — иначе нѣма да имате прогресъ.

А. Капитановъ (з): Нали трѣбва да видимъ вие какъ сте управлявали и да изправимъ грѣшкитъ? Вие искате да не се обръщаме назадъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Кой Ви каза?

А. Капитановъ (з): Ами че Вие казахте, че сме искали отъ 1887 г. да видимъ какво е. Не, ние отъ 1887 г. нѣма да търсимъ какво е. Отъ 9 юний 1923 г. до 21 юний 1931 г. ще видимъ само какво е.

Н. Кемилевъ (д. сг): Ние оправихме маса ваши грѣхове, ние носихме маса ваши товари въ името на държавата, въ името на едно управление, а не въ името на тогава или оногава.

П. Попивановъ (з): Ние оставихме капитали, а вие какво ги направихте?

Н. Кемилевъ (д. сг): Оставете тоя въпросъ, какво вие сте оставили. Нека не обръщаме сега това перо, кой какво е оставилъ. Днесъ се разглежда единъ фискаленъ законъ, който засѣга изключително народното стопанство. По него си кажете думата.

П. Попивановъ (з): Вие се обявихте противъ захарнитъ фабрики и имате куражъ да говорите за цвеклопроизводителитъ!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Н. Кемилевъ (д. сг): Вие, като не можете да отговорите за вашитъ деяния, нахвърляте се върху насъ какво сме направили въ миналото. Г. Пѣдаревъ справедливо ви каза: ако миналитъ управления сѣ направили пропуски, това не ви извинява и вие да правите пропуски. Ако е имало грѣшки въ миналото, вие недейте ги повтаря.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Предпоставкитъ иматъ значение

Н. Кемилевъ (д. сг): Какви предпоставки?

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Каква база сте оставили.

Н. Кемилевъ (д. сг): Ние не сме оставили тази база за облаганията

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Едното съ другото е органически свързано. Отъ онова, което вие сте направили, зависи онова, което можемъ ние да направимъ. Ако вие сте оставили едни разстроени финанси, не искайте съ единъ замахъ ние да подобримъ положението.

Н. Кемилевъ (д. сг): Г. Димитровъ! Вие чухте г. министъра на финанситъ, който внася единъ фискаленъ законъ, отъ който очаква да събере известна цифра въ левове отъ акцизъ, като предизвиква известни фабрики, но азъ бихъ го съветвалъ, съ увжението, което му дължа, да не чака съ заплашвания и подплашвания господата да дойдатъ да го търсятъ, а той да ги намъри и да имъ заповѣда въ българската земя да слушатъ българската управа. Това е педирано отъ менъ и миналата година, и по-миналата година. Миналата година тукъ, предъ вашитъ другари, азъ съмъ защищавалъ тази теза, че непременно управлението ще трѣбва да се намъри и да вземе връхъ надъ частнитъ интереси за общественитъ.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Тукъ сме съгласни.

Н. Кемилевъ (д. сг): Ние, народнитъ представители, можемъ само да искаме, а компетентни сѣ министритъ. Ние, народнитъ представители, нѣмаме нужнитъ данни въ рѣще, които г. министърътъ на финанситъ може да има, нито имаме оная властъ, която той има. Но народниятъ представителъ има друга една властъ, друго едно право — да посочи най-обективно, най-чистосърдечно грѣшкитъ и да запита, застъпватъ ли се интереситъ на народнитъ маси, разрешенъ ли е въпросътъ за бъдещето цвекло-сѣяне съ това слизане отъ 2 л. на 1 л. акцизъ на килограмъ? Тѣзи захарни фабрики не ще ли направятъ същото утре, както миналата година, когато до последния день на Народното събрание имаше борби и гонитба на директори на захарни фабрики да подпишатъ спогодбата, и съ законъ, приетъ въ дванадесетия часъ на Камарата, бѣха принудени да я подпишатъ? Предвиждаха се и санкции за тѣхъ, ако не сѣятъ цвекло.

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: Има захаренъ картелъ, за-това.

Н. Кемилевъ (д. сг): Имаме закона противъ картелитъ, имаме и контрола отъ г. министъра на финанситъ.

А. Капитановъ (з): Интересно е, ако сте говорили това, защо не сѣ Ви слушали?

Н. Кемилевъ (д. сг): Слушаха ме и има решение.

А. Капитановъ (з): Какво решение?

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Какво направихте?

Н. Кемилевъ (д. сг): Засади се една голѣма площъ съ цвекло.

А. Капитановъ (з): Имаше ли опредѣленъ процентъ отъ произведената захаръ за износъ и за мѣстна консомация?

Н. Кемилевъ (д. сг): Имаше.

А. Капитановъ (з): Колко е?

Н. Кемилевъ (д. сг): Ще Ви кажа. Ако се не лъжа, количеството за износъ е надъ 22 или 24 милиона килограма захаръ.

А. Капитановъ (з): Нѣма такова решение.

Н. Кемилевъ (д. сг): Провѣрете въ архивата на Министерството на земледѣлието и ще видите какви писма сѣ се разиѣнили между министъра на земледѣлието и захарофабрикантитъ.

А. Капитановъ (з): Азъ бѣхъ свидетелъ, че Министерството на земледѣлието даде нареждане да не се сѣ цвекло и следъ това го отмѣни. Това бѣше въ 1924 г.

Н. Кемилевъ (д. сг): Фабрикантитъ не искаха да сѣятъ, но съ решение на Народното събрание ги подчинихме. Споразумението между захарофабрикантитъ и Министер-

ството на земледѣлието е подписано отъ респективния министъръ и отговорнитъ управители на захарнитъ фабрики. Провѣрете и вижте, недейте само демагогува.

Въ всѣки случай азъ ще моля г. министъра на финанситъ втори пътъ да направи облагането на гликозата процентно, така, както е било въ миналото, за да запазимъ гликозната индустрия, която изключително се питае отъ земледѣлското производство — употребява царевича. Ако се увеличи акцизътъ и унищожимъ гликозното производство въ България, повѣрвайте ми, че цената, която има халвата сега, 20—24 л. килограмътъ, веднага ще стане 40—46 л. килограмътъ. Не забравяйте, че халвата днесъ не е деликатесъ, не е залъгалка за децата, а продуктъ отъ първа необходимостъ за изхранване на децата. Като се има това предъ видъ, нека стане облагането на гликозата процентно.

Вънъ отъ туй, ако е решенъ въпросътъ за сѣянето на цвекло, съ това слизане отъ 2 л. на 1 л. на килограмъ, нека г. министърътъ на финанситъ направи тази декларация тукъ, за да знаемъ това.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (р): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Съвсемъ инцидентно пакъ се поставя въпросътъ за захарното производство у насъ и пакъ се заговори за интереситъ на цвеклопроизводителитъ. Съвсемъ инцидентно завчера въ своята речъ, съ която приключи общитъ дебати по дебатирания днесъ законопроектъ, г. министърътъ на финанситъ подхвърли една здрава идея за регламентиране на захарното производство въ страната, за начина, по който би могло да се уредятъ правата и задълженията на ангажиранитъ въ производството на захаръ индустриалци, както и правата на ангажиранитъ въ производството на първичния продуктъ земледѣлци. Азъ съжалявамъ, че така инцидентно се поставя сега въпросътъ, та не разполагамъ съ изчерпателни данни, които бихъ могълъ да дамъ по този въпросъ, за да бжде веднѣжъ за винаги начисто както българското Народно събрание, така и българската общественостъ по отношение захарното производство въ страната, по отношение легитимнитъ интереси и на производители на цвекло, и на консоматори на захаръ, и на фискъ, и на индустриалци, за да престанемъ, когато третираме този въпросъ, да спекулираме винаги съ интереситъ на цвеклопроизводителитъ и, спекулирайки съ тѣхнитъ интереси, косвено, но въ всѣки случай много ачикъ, да педираме единствено каузата на захарофабрикантитъ. И азъ ще си позволя, г. г. народни представители, да изнеса много набързо нѣкои данни, които имамъ на умъ, за да се види, че могатъ да бждатъ защитени великолепно интереситъ на цвеклопроизводителитъ, безъ да се даде възможностъ по единъ неопозволенъ начинъ да бждатъ засегнати консоматорътъ и фискътъ.

Когато миналата година се повдигна конфликтътъ между захарнитъ фабрики и цвеклопроизводителитъ и когато тогавашниятъ министъръ на земледѣлието г. Григоръ Василевъ произнесе своята голѣма речъ въ Народното събрание, за която, навѣрно, г. Кемилевъ си спомня, и която той мисли, че се е завършила съ нѣкакъвъ вотъ и решение на Народното събрание, а такова нѣмаше и нѣмаше защо да има...

Н. Кемилевъ (д. сг): Г. Деневъ! Решението бѣше въ смисълъ, че фабрикантитъ, които не сѣ се подчинили да подпишатъ спогодбата между Министерския съветъ и захарнитъ фабрики, ще бждатъ заставени съ решение на Народното събрание да се подчинятъ и да подпишатъ. Решено бѣше, че фабрикантитъ сѣ длъжни да отдѣлятъ по 100 л. на тонъ цвекло и да образуватъ фондъ за износъ на захаръ. Тая спогодба бѣше подписана отъ Министерския съветъ и отъ захарофабрикантитъ.

П. Деневъ (р): Това е спогодба, постигната между Министерството на земледѣлието и захарнитъ фабрики, по която Народното събрание не е взело никакво решение. Това искамъ да допълня. Вие смѣсвате тия два факта и смѣтате, че има едно формално решение на Народното събрание, което има силата на законъ, но азъ Ви казвамъ, че такова решение нѣма.

Н. Кемилевъ (д. сг): Има решение за образуване на фондъ.

П. Деневъ (р): Може би ще се наложи въ скоро време отношенията между захарофабрикантитъ и държавата и

захарофабрикантите и производителите на цвекло да бъдат уредени по един друг начин.

Г. г. народни представители! Позволете ми сега да кажа какъде намирам аз, че се спекулира с интересите на цвеклопроизводителите. Върно е, че въпреки това около 100 хиляди български стопанства централно място заемат цвеклопроизводството, но това не значи, че ние съгледъ само на този единствен факт, че 100 хиляди семейства са ангажирани в цвеклопроизводство, трябва да си затворим очите пред всичко онова, което става, след като суровият продукт, цвеклото, се произведе от земледеля и тръгне към захарните фабрики.

По калкулацията, която тая година дадоха захарните фабрики — оставете настрана ония калкулации, които се правиха въ миналото — установено е, че средният рандемант е 125—130 кгр. захар на тон цвекло. От един тон цвекло българският производител получава 600 л. Ако държавата би могла да урегулира производството и търговията с захар по начин такъв, щото цвеклопроизводителът да получава от държавата онова, което получава от захарната фабрика, без да работи той ще бъде напълно доволен. И каква е сега смътката? Ние можем да имаме чужда захар тук по 450 л. кгр., а с транспорта и всички други разходи най-много по 5 л. Но завчера г. министърът на финансите каза, че можем да имаме захарта далеч под 5 л. Тъй ли беше, г. министре?

Министър С. Стефанов: Да, така е.

П. Денев (р): Но нека да е 5 л. Държавата взема акциз 8-60 л. на килограм захар.

Н. Кемилев (д. сг): 8-20 л.

П. Денев (р): Събрани, правят 13 л. Ако на българския производител на цвекло, който получава по 600 л. на тон цвекло срещу непосилния труд, който полага, за да произведе това цвекло, му даде държавата по 6 л. на килограм захар, а той да лежи въ стаята си и да пуши тютюн, без да оре и без да копае — държавата да събира, както събира акциза — още по 6 л. на килограм захар — за онези, които ще внасят захарно цвекло — захарта ще стане 19 л. килограмът. Разликата от тази цена 19 л. до продажната цена е печалбата на захарофабрикантите. Няма защо да се лъжем и няма защо да демагогуваме с интересите на цвеклопроизводителя. Тая печалба се взема от консоматора. Пита се сега: нормална ли е или не е нормална тази печалба? Ние намираме, че тази печалба е преголба и, ако искаме да защитим всички интереси — интереса на цвеклопроизводителя интереса на консоматора на захар, интереса на държавната казна — тази печалба трябва да бъде надлежно разпределяна. А тя е голъма, близо 9 л. на килограм. По 9 л. на килограм захар печалба, при една консомация от 30 милиона килограма захар въ страната, това прави 270 милиона лева годишно. Ние смътаме, че изпълняваме един голъм обществен дълг, ако днес, макар и съвсем инцидентно, поставим въпроса за разпределението на тази печалба между фабрикантите на захар, производителите на цвекло, консоматора и държавата. Съгледъ 4 от разглеждания законопроект на г. министра на финансите аз смътам, че се взема за въ полза на фиска една мъничка частичка от тази ненормална печалба. А има още една голъма част, която трябва да бъде разпределяна между цвеклопроизводителя и консоматора, било като задължително се повиши цената на цвеклото, което купуват захарофабрикантите, било като се намали продажната цена на захарта, за да може консоматорът да използва ниската цена на захарта. Но трябва да се действа разумно и порядъчно.

Нека се възползувам от случая, г. г. народни представители, да ви напомня един факт, който не е възможно тази есен да не е направил впечатление на онези от вас, които боравят из околи, където се произвежда цвекло. По силата на нормировката на известни продукти от първа необходимост наложи се едно намаление въ цената на захарта с 2 л. на килограм. Върно е, че от това намаление въ цената на захарта консоматорът почувствува известно облекчение, макар и много малко, но аз съм въ състояние да твърдя, че ние, консоматорите, се възползувахме от това намаление не за смътка на захарофабрикантите, а за смътка на цвекло-

клопроизводителите. Защото, ако до тази есен цвеклото се приемаше въ захарните фабрики само с олющени листа, както се продава ръпата въ халите след като стана нормировката на захарта, захарните фабрики задължиха производителите да очистят цвеклото от нечистотиите и да му изрѣзват челото, както се рѣже кората на любеницата. Това изрѣзване намалява тонажа на цвеклото най-малко с 10%, което значи, че онези цвеклопроизводители, който лани е давал по 10 тона цвекло, сега при това изрѣзване цвеклото, ще дава по 8—9 тона. Това значи, че намалението от 2 л. на килограм въ цената на захарта стана не за смътка на производителя на захар, а стана — и това е срамът — за смътка на цвеклопроизводителя. (Ръкоплъскания от някои земледельци) Това е истината.

Прочее, ако ние желаем да се вгледаме по-сериозно въ този въпрос, ако имаме желание да уредим въпроса с нормалните печалби на известни индустрии и, по-специално, ако се затрогваме от съзнанието, че въ това голъмо производство, каквото е захарното, трябва да държим еднакво смътка и за интересите на индустриалците, и за интересите на цвеклопроизводителите, и за интересите на консоматорите, и за тия на фиска, ще трябва да престанем да си служим с този, ще кажа, бостан-коркусу — интересите на цвеклопроизводителите — и зад него да вършим най-непозволените гешефти.

Аз казвам, че нашите цвеклопроизводители, чиито имена се водят по списък въ общините и за чиято работна площ се държи точна статистика, могат да получат това, което получават днес срещу своя труд, без да пипнат рало, и консоматорът да получи захарта 5 л. по-евтино, отколкото я купува днес на пазара. Това е истината.

Пита се, трябва ли да се върви из този път? Аз напълно споделям възгледа, изнесенъ завчера от г. министра на финансите — че работата ще върви така до тогава, докогато се създадат норми, които да уредят отношенията между цвеклопроизводители и фабриканти от една страна, между фабриканти и държавата от друга страна, като онова количество захар, което ще трябва да се произведе за бъдещата консомация, безусловно се произведе от захарните фабрики, а онова количество захар, което се смътне за потребно и възможно да се изнесе, мене въ задължение на тези фабрики да го изнесат, и тогава, като се знае коестимативната цена на захарта, цената, по която тя се продава тук, и загубата, която се реализира от експорта, да се намъри една нормална средна цена, по която консоматорът въ страната да яде захарта и въ която ще влизат берните и даждията, които държавата ще събере под форма на акцизи, общински врѣхнини и т. н.

Това, като стане, г. г. народни представители, ще престанат вече и спекулациите с интересите на цвеклопроизводителите, но за да стане това, нужна е наистина една радикална намѣса от страна на държавната власт, която — тук споделям възгледа на приятеля Кемилев — трябва да интервенира смѣло и решително въ всички онези области на стопанския живот, чийто, така да кажа, трепет се чувствува широко въ всички слоеве на нашето общество. Този намѣса на държавата трябва да стане не душмански, не с умраза към тези или онези индустрии, не и с лицеприятие към това или онова съсловие, но съгледъ на добре разбраните интереси на индустрията, съгледъ да защити нейните легитимни права, а същевременно да защити интересите на консоматора и на фиска.

Г. г. народни представители! Нека това да бъде една от точките на нашата програма, но специално към вас, г. г. народни представители от болшинството, отправям молба, да престанем да се залъгваме с тези демагогски подмѣтания за интересите на цвеклопроизводителите. Ние ще трябва да решим правилно въпроса, а за тази цел ще трябва още и това: из коридорите на Народното събрание да престанат да сноват онези копои, които през всички режими ходят и сноват, щом като стане въпрос за захарната индустрия. (Ръкоплъскания от мнозинството)

Председателствуващ Н. Шопов: Има думата народният представител г. Петър Фенерков.

П. Фенерков (раб): Г. г. народни представители! Този въпрос, който сега се разглежда по повод § 4 от законопроекта, твърде много интересува работническите и селски маси, които са главният консоматор на предметите, добивани от захарната индустрия. От данните,

които ние имаме, се установява, че всички облагания, предвидени по закона за акцизът и патентовия сборът, сж сами по себе си фиктивни.

Азъ имамъ тукъ данни, отъ които се вижда къде пада тежестта отъ тѣзи облагания.

Захарята, която се произвежда въ фабрицитѣ, се облага съ акцизъ; продуктитѣ, добити отъ захарята, като халва, бисквити и др., сжщо се облагатъ съ акцизъ. Ние питаме тогава: върху кого пада цѣлата тежестъ отъ тѣзи акцизи? Естествено е, тя пада върху широкитѣ народни маси, върху консоматора; тя пада, може да се каже, изключително върху работницитѣ, селянитѣ и занаятчиитѣ.

Правилно ли сж разпредѣлени данѣнитѣ тежести, падаатъ ли тѣ върху този, който може да плаща? Преди малко азъ ви казахъ, че у насъ производителитѣ просто загиватъ, че тѣ свършватъ годината съ 50, даже съ 100% дефицитъ. Въпрѣки това, както виждате, днесъ се иска тѣ да бждатъ обложени наново съ акцизъ, макаръ че тѣ не сж въ състояние да плащатъ. И нѣма да се мине много време, г. г. народни представители, и ние ще видимъ, че г. министърътъ на финанситѣ ще се сблъска съ действителността — не ще могатъ да се събератъ и 30% отъ тѣзи акцизи, защото масата не е въ състояние да плаща. Такъвъ ще бжде резултатътъ, защото когато се внася единъ такъвъ законопроектъ, не се изхожда отъ обективнитѣ данни, не се застава на известна основа, да се види дали тѣзи производители, дали консоматоритѣ могатъ да плащатъ, дали законопроектътъ, като стане законъ, може да даде очакванитѣ резултати. Когато се касае да се обложатъ известни занаятчи и известни производители, тѣ се облагатъ съ пълна и широка ржка; когато, обаче, стане въпросъ да се обложатъ голѣмитѣ капиталисти, банкери и фабриканти, тамъ вече, както се изразява г. министърътъ на търговията, трѣбва да се гарантира една сносна печалба.

Г. г. народни представители! Азъ имамъ данни, които говорятъ фразиращо, така да се каже, по какъвъ начинъ става облагането у насъ и върху кого пада тежестта.

Кой се облага? Имамъ данни отъ сладкарското сдружение. Единъ производителъ, сладкаръ, отъ гр. Ломъ, съ капиталъ 30.000 л., плаща 16.000 л. акцизъ и 7.200 л. общински налогъ, или всичко 23.200 л. годишно. Това какво говори? Това говори, че действително консоматорътъ, а заедно съ него и производителътъ, е изпадналъ въ положение да не може да свърже двата крайща. Сжщо въ гр. Ломъ другъ производителъ, сладкаръ, съ 12.000 л. капиталъ, съ двама работници, е обложенъ съ 3.300 л. акцизъ и съ около 3.700 л. общински налогъ.

Ф. Рафайловъ (д. сг): Кой ги плаща?

П. Фенерковъ (раб): Консоматорътъ. — Това искамъ да изтъкна, но изтъквамъ и друго — че съ това облагане се разсипватъ и самитѣ дребни стопани, дребнитѣ производители и занаятчи.

Въ гр. Видинъ единъ сладкаръ, съ капиталъ 4.000 л., е обложенъ съ 800 л. акцизъ и сж му стоварени 3.200 л. общински налози. Значи 4 хиляди лева капиталъ и 4 хиляди лева данѣни! Другъ случай въ Габрово: за първото и второто полугодие, на нѣкого, при капиталъ 10 хиляди лева, сж наложени 2.400 л. акцизъ и 1.200 л. общински налогъ. Сжщо въ Габрово другъ единъ сладкаръ съ капиталъ 5 хиляди лева плаща акцизъ 6.300 л. и общински налогъ 1.300 л. Значи плаща 2.600 л. въ повече отъ своя капиталъ.

Отъ тия данни, г. г. народни представители, личи, че при тая данѣчна система, така както е сложена, съ всички параграфи, които има въ закона за акцизътъ, повече отъ 200—300 пункта, въ които сж опредѣлени всички предмети отъ първа необходимостъ за работническитѣ и селскитѣ маси, цѣлата тежестъ пада изключително върху тия маси. Е добре, кого облагатъ ние, г. г. народни представители? Облагате консоматоритѣ, облагате работническитѣ и селскитѣ маси, които не сж въ състояние да плащатъ, облагатъ и тия, които сж безъ работа и които не сж въ състояние да издържатъ семействата си. Ето това говори, че тукъ нѣма желание да се намѣрятъ срѣдствата тамъ, където ги има, а се търсятъ тамъ, където е абсолютно невъзможно да се намѣрятъ. И ето какво става: всички тия сладкари, за които говорихъ преди малко, единъ следъ другъ фалиратъ, и не само не могатъ да плащатъ, ами не могатъ да намѣрятъ препитание. Въ Видинъ се затвориха 9 сладкарници, въ Габрово — 5, въ Станимака 1, въ Плъвенъ — 6, въ Ловечъ — 15; въ Стара-Загора отъ 24 сладкарници презъ второто полугодие преустановиха работата

9. Отъ това следва, че действително тази данѣчна политика хвърля единъ по единъ на улицата тия дребни производители, които съ денонощенъ трудъ се мнчатъ да свържатъ двата края. Ние питаме, г. г. народни представители, трѣбва ли да падне тежестта върху гърба на онѣзи, които не сж въ състояние да плащатъ и може ли отъ голъ дреха да се вземе? Ние смѣтаме, че ако има сериозно желание да се насочатъ усилията, за да се намѣрятъ ресурси, могатъ да се намѣрятъ такива, обаче стремително се избѣгва да се облагатъ тъкмо онѣзи, които могатъ да бждатъ облагани.

Ето защо, работническата парламентарна група, върна изразителка на интереситѣ на работническитѣ и селскитѣ маси, прави следното предложение: 1. Захарята и захарнитѣ издѣлия, като предмети отъ първа необходимостъ, да бждатъ освободени отъ всѣкакъвъ акцизъ и данѣкъ.

Министъръ С. Стефановъ: Захарнитѣ издѣлия ли? Значи и луксознитѣ бонбони?

Нѣкой отъ работницитѣ: Халвата, г. министре!

Министъръ С. Стефановъ: Тогава трѣбва и бонбонитѣ да освободимъ.

Г. Костовъ (раб): Вне тортата въ къщи си я приготвятъ и затова не плащатъ акцизъ. Бонбонитѣ и шоколадътъ сж привилегия на буржоазията — тя се храни съ тѣхъ, за да запази жизненитѣ си сили!

П. Фенерковъ (раб): Второ предложение. Понеже това предложение на сладкаритѣ, както изтъкнахъ преди малко, е непоносимо, нашата парламентарна група, която смѣта, че защитава едно съсловие, което отива къмъ пълненъ упадѣкъ и която насочва министерството да не търси ресурси тамъ, където не може да ги събере, но да ги търси на друго мѣсто, където ги има и където може да ги събере, прави следното предложение по § 4: „Всички производители-сладкари съ годишенъ бруто доходъ до 50.000 л. се освобождаватъ отъ всички акцизи и други налози“.

Н. Пжларевъ (д. сг): Азъ бихъ помолилъ г. докладчика да даде нѣкои обяснения . . .

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. министърътъ ще даде обяснения, защото § 4 е вмѣкнатъ въ законопроекта по негово предложение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! По § 4 се направиха бележки — защо се намали акцизътъ върху захарята и защо е вмѣкната глицерозата и тя да се облага съ акцизъ, както захарята. При първото четене на законопроекта азъ казахъ, че увеличението на акциза върху захарята стана не съ цель да се предизвикатъ индустриалцитѣ, а да се предизвика уреждането на единъ режимъ въз основа ония принципи и задължения, които тогава изложихъ и които нѣма защо сега да ги повтарямъ. Тѣхъ, въ сѣщия духъ, изказа г. Панайотъ Деневъ. Имаше се предъ видъ въпросътъ за захарята да може да се обсѣди въ връзка и съ нормировката на цената ѝ, и въ връзка съ бждещето сѣяне на цвекло. Но понеже не можеше да се бави повече законопроектътъ и да се чака уреждането на режима — защото се иска време за преговори, каквито не можеха да станатъ за 2—3—5 дни — затуй намѣрихме, че законопроектътъ трѣбва да си върви и да се направи само тази корекция — да се намали акцизътъ отъ 41 ст. златни, както бѣше въ първоначалния проектъ, на 36 ст. златни, т. е. съ 5 стотинки златни намаление. Увеличаване се акцизътъ на захарята съ 1 л. върху килограмъ, като декларирамъ, че това увеличение ще остане въ сила само до края на бюджетната година или допреди онази дата, когато се установи новиятъ режимъ по отношение захарнитѣ фабрики, въ връзка съ износа, отъ който ще зависи вътрешната цена на захарята и до каква степенъ да бжде увеличенъ или намаленъ акцизътъ върху захарята. Цената на захарята, която днесъ имаме за вътрешна консомация, безъ установяване едно съотношение между вътрешната консомация и експорта, азъ поддържамъ, че е висока. Отъ гледище на стопанския въпросъ — дали 25%, или 50%, или 100% отъ вътрешната консомация ще решимъ да се

прави износъ на захаръ върху базата на външния паритетъ на захарята, 3—3.50 л. за килограмъ — ще зависи установяването на вътрешната цена на захарята и отъ туй пъкъ ще зависи и размърътъ на акциза. Това ще стане не по-късно отъ 1 месецъ и е въпросъ на седмици. Понеже трѣбва да се заведатъ преговори, а тѣзи преговори не могатъ да се поведатъ само отъ министра на финанситѣ, а трѣбва да участвува и министърътъ на земледѣлието — който въ последно време бѣше ангажиранъ — това не можа да стане въ времето, когато законопроектътъ се внесе.

Азъ пакъ потвърждавамъ, че съ туй постановление въ законопроекта искамъ да предизвикамъ едно основно решение на въпроса, а не да предизвикамъ нѣкого.

Съгласенъ съмъ съ бележката, която се направи за гликозата: че отъ нея се произвеждатъ хранителни продукти, които сѣ отъ първа необходимостъ. и приемамъ да се направи въ комисията известно намаление на нейния акцизъ, който да отговаря на съотношението на захарността ѝ — да се намѣри нѣщо срѣдно; въобще да се направи корекция, ако действително е сторена известна грѣшка съ вмѣкване гликозата — което стана въ комисията — да бѣде тя обложена съ еднакъвъ акцизъ, както захарята.

Тѣй щото ще моля, при тая декларация, която правя, да се гласува § 4 така, както е приетъ отъ комисията, като всички бележки, които се направиха, ги вземамъ подъ внимание, ще бѣдатъ обсъдени отъ комисията и тамъ ще бѣде взето съответното решение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. министре! Какво е Вашето мнение по предложението на г. Дуковъ, което е въ смисълъ: да се прибави следната алинея втора къмъ § 4: „Пиво мѣстно или иностранно съ 40 ст. златни на литъръ“.

Докладчикъ Н. Йотовъ (нац. л.): Касае се за облагане на пивото, на бирата съ 40 ст. златни.

Министъръ С. Стефановъ: Понеже въ § 4 не се говори за пивото, моля да не се гласува сега това предложение, а да се изпрати въ комисията — тамъ да се обсъди и комисията да реши.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. Василевъ! При декларацията на г. министра на финанситѣ, че е съгласенъ Вашето предложение за гликозата да се изпрати въ комисията за обсъждане, поддържате ли сега да го гласуваме?

И. Василевъ (з): Шомъ г. министърътъ на финанситѣ е съгласенъ да се изпрати предложението ми въ комисията за обсъждане, оттеглямъ го.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Вие, г. Дуковъ, поддържате ли Вашето предложение?

И. Дуковъ (з): И азъ го оттеглямъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Г. Пждаревъ! Следъ обясненията на г. министра, по сжщия параграфъ ли ще говорите?

Министъръ С. Стефановъ: По § 4 вече се свърши. Азъ вече говоря.

С. Мошановъ (д. сг): Въ връзка съ декларацията на г. министра ще говори.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. председателю! Още въ началото помолихъ г. докладчика да поясни, защо комисията е намалила предвидения въ проектъ акцизъ на захарята. Понеже сега г. министърътъ на финанситѣ даде нѣкои обяснения, искамъ да направя една констатация.

Г. министърътъ на финанситѣ, когато е внасялъ законопроекта, е считалъ, че захарната индустрия може да понесе акцизъ още 2 л. на килограмъ захаръ. Сега тѣзи 2 л. се намаляватъ на 1 л.

Министъръ С. Стефановъ: Не съмъ считалъ, че захарната индустрия може да понесе акцизъ още 2 л. на килограмъ.

Двата лева бѣха предвидени въ връзка съ нормировката, която смѣтахме, че може въ скоро време да се отмѣни, въ връзка съ установяване на новия режимъ за захарнитѣ фабрики. Смѣташе се, че ще има време да се уредятъ тия въпроси. Понеже не можахъ да се уредятъ, ние поставяме сега тоя облогъ, който преценихме, че може да бѣде понесенъ отъ захарната индустрия до установяването на новия режимъ. Тоя облогъ не ще бѣде постояненъ, а най-късно да 31 мартъ, до края на бюджетната година, докато се установи режимътъ. А този режимъ може да се установи и по-рано.

Н. Пждаревъ (д. сг): Значи, вие приемате, че захарната индустрия може да понесе още 1 л.?

Министъръ С. Стефановъ: Да, приемамъ при днешното положение, по моя преценка. Шомъ го поддържамъ, то значи, че го приемамъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че г. министърътъ на финанситѣ ще трѣбва да вземе всички мѣрки, щото този още 1 л. акцизъ на килограмъ захаръ да бѣде понесенъ наистина само отъ онѣзи данѣкоплатци, които законътъ визираща, а не въ края на краищата да бѣде понесенъ отъ другитѣ данѣкоплатци — отъ консоматоритѣ. Ще има ли възможностъ г. министърътъ на финанситѣ да постигне това — не знамъ.

Предполагамъ, че тая захаръ, която искате да облагате, не е вече въ рѣцетъ на захарнитѣ фабрики. Тя е вече въ рѣцетъ на търговцитѣ и, следователно, тоя обектъ, който целите да засегнете съ този законъ, не знамъ дали ще го засѣгнете. Но както и да е, г. г. народни представители, ако г. министърътъ на финанситѣ разбира, че тоя облогъ трѣбва да бѣде понесенъ отъ захарнитѣ фабрики, той трѣбва да го каже тукъ. Азъ трѣбва да подчертая, че доскоро захарнитѣ фабрики, при всички грижи и старания на управлението консоматоритѣ да консомиратъ повече захаръ, като я иматъ на малко по евтина цена, сѣ стоварвали всички облози върху консоматоритѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Да Ви поправа, г. Пждаревъ. Облогътъ сега не е единъ левъ, нито два лева, а повече. Той влиза въ нормировката, която захарнитѣ фабрики приеха. Да се отбележи това.

И. Куртевъ (нац. л.): Въ нормираната цена влиза и опаковката.

Министъръ С. Стефановъ: Да, и опаковката. Та да Ви коригирамъ, г. Пждаревъ. Облогътъ не е единъ левъ, а повече — плусъ още 2-40 л.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): И още 3 л. на килограмъ могатъ да понесатъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. Пждаревъ! Азъ мисля, че вие пакъ се повърнахте да говорите по единъ въпросъ, който е вече приключенъ. Г. министърътъ на финанситѣ даде своитѣ обяснения и азъ смѣтамъ, че въпросътъ е изчерпанъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Приключиха се дебатитѣ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Вие боите ли се, г. председателю, отъ повдигането на тия въпроси тукъ? Азъ по-рано единъ пътъ казахъ, че картелиранитѣ захарни фабрики не желаятъ да се говори много по тѣхнитѣ въпроси, особено отъ трибуната на Народното събрание. Недейте поставя така въпроса.

Мисълта ми е тази, че ако действително се прилага законътъ за акцизитѣ, измѣненъ още презъ 1924 г., онѣзи фабрики, които се облагатъ съ акцизъ и за които се създава едно монополно положение, трѣбва да иматъ цени на продуктитѣ си съобразно съ нуждитѣ на консомацията и съ позволеното въ една такава страна, като нашата, за да не бѣде тя изсмукавана. Азъ смѣтамъ, че сѣ пропуснати много мѣрки. Моята мисълъ е, че г. министърътъ на финанситѣ ще трѣбва да бѣде въ тази насока малко по-твърдъ и по-настойчивъ при разрешаването на тия въпроси.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Вие, г. Пждаревъ, трѣбваше да кажете за Вашитѣ другари отъ миналото управление, че сѣ били много нехайни по тоя въпросъ.

С. Мошановъ (д. сг): Г. министре! Да оставимъ миналото. Въ всѣко заседание все за миналото разправяте.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Това трѣбваше да на правите.

Н. Пждаревъ (д. сг): Понеже ме предизвиквате . . .

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. Пждаревъ! Не Ви позволявамъ да говорите. Нѣмате думата.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. председателю!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Научете се на редъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. министърътъ ми отправи упрекъ . . .

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ Ви казвамъ каква трѣбва да бѣде Вашата нотация.

Н. Пждаревъ (д. сг): Това го казахъ преди една година.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Може да сте го казали, но тия нотации приличатъ за вашето управление, а не за насъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Миналата година отправихъ това къмъ нашия министъръ на финансите и сега, като народенъ представителъ, го отправямъ къмъ вашия.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Огнемамъ Ви думата, г. Пждаревъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Сега имате право да говорите само по отношение на миналото.

Н. Пждаревъ (д. сг): И по отношение на настоящето.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: По отношение на настоящето нѣмате право да говорите.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Научете се на редъ, г. Пждаревъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Народниятъ представителъ има право да говори всѣки пѣтъ, както разбира. Защо ще го ограничавате?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Разискванията по този членъ сѣ приключени и този маниеръ на нотации и лекции за моралъ не трѣбва да се допуца.

Н. Пждаревъ (д. сг): Вие сте тамъ да слушате нотациитъ на народнитъ представители.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Когато трѣбва, ще слушаме.

Н. Пждаревъ (д. сг): Ще бѣде отъ полза за страната.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Не сте ги казвали навремето.

Н. Кемилевъ (д. сг): Казвали сме ги.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Тогава обърнете се къмъ този, който не ги е слушалъ, а не къмъ насъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): И въ наше време . . .

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. Пждаревъ! Азъ смѣтамъ, че е достатъчно единъ пѣтъ да се обърне вниманието на народния представителъ, за да разбере. (Смѣхъ всрѣдъ работническата група)

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ не нарушавамъ реда, г. председателю, а отговарямъ на единъ апострофъ на г. министра.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Нѣмате думата.

Г. г. народни представители! Има следното предложение отъ представителя на работническата група г. Фенерковъ по § 4: (Чете) „Всички производители-сладкари, съ годишенъ бруто доходъ до 50.000 л., се освобождаватъ отъ всички акцизи и др. налози“. Азъ намирамъ, че това предложение не се отнася до материята, която се взира въ § 4.

Има и второ предложение, пакъ отъ сѣщия народенъ представителъ: (Чете) „§ 4, пунктъ 9 на чл. 2, да се измени така: захарта да се освободи отъ всѣкакви акцизи, за да бѣде достъпна за работническитъ, селски и занаятчийски бедни маси, като продуктъ отъ първа необходимостъ“. Които отъ г. г. народнитъ представители приематъ това предложение на г. Фенерковъ така, както го прочетохъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

И. Симеоновъ (д): (Казва нѣщо)

Г. Костовъ (раб): Трѣбваше и ти, г. Симеоновъ, да гласувашъ, за да можешъ да се хранишъ само съ бонбони, та да си поправишъ гласа!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитъ представители приематъ § 4 така, както се докладва отъ г. докладчика, при тая резерва, при тая декларация, която се направи отъ г. министра на финансите, относително въпроса за гликозата, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„§ 5. Къмъ п. 26 на чл. 2 отъ закона за акцизитъ и патентовия сборъ върху питиетата се прибавя следната

Забележка. Отъ деня на влизането въ сила на настоящия законъ до края на 1932 г. спиртътъ за приготовления на оцетъ и на малцовъ такъвъ ще се облага съ 4 л. златни на литъръ; спиртъ за други индустриални цели — съ 5 л. златни на литъръ, а спиртътъ, употребяванъ отъ Аптекарската кооперация, гр. София, за произвеждане на екстракти отъ мѣстни или чуждестранни дроги — по 250 л. златни на литъръ.

Подлежи на описване и дооблагане съ акцизъ до размѣритъ, опредѣлени по-горе, всичкиятъ заваренъ спиртъ въ индустриалнитъ заведения, спиртни и оцетни фабрики, кооперации и частни лица.

Въ районитъ на спиртнитъ фабрики се забранява производството на оцетъ.“

Направено е едно допълнение. Прибавени сѣ думитъ: „100° спиртъ“, които по-рано сѣ били изпуснати.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Лѣкарски.

И. Лѣкарски (д. сг): Г. г. народни представители! Когато г. министърътъ отговаряше на критикитъ по законопроекта, той изказа едно благопожелание да се позири фруктовиятъ спиртъ, като намираше, че, отъ гледна точка на народното здраве и на народното стопанство, едно таква поощрение би било целесъобразно. Азъ бихъ искалъ да зная, допълнителното облагане на спирта, предвидено въ предпоследната алинея на този § 5, ще засегне ли и фруктовия спиртъ, или се касае само за фабричния спиртъ. Защото тукъ, въ всички алинеи, включително и предпоследната, се говори само за спиртъ, та да не би утре да се смѣтне, че и фруктовиятъ спиртъ ще трѣбва да бѣде дооблаганъ въ размѣра, въ който ще се дооблага фабричниятъ спиртъ.

Ето защо моля да бѣде направено туй пояснение и бѣде изключенъ фруктовиятъ спиртъ.

Министъръ С. Стефановъ: Правилна е бележката Ви.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Асенъ Буковъ.

А. Буковъ (з): Г. г. народни представители! Единъ отъ най-сѣщественитъ параграфи на настоящия законопроектъ

е именно § 5. Ако не бжде този § 5, всички други поправки, които се направиха, стават безпредметни, защото този параграф обезпечава дебуше на нашите вина въ оцетната индустрия. И затова азъ гледамъ, че тукъ комисията до известна степенъ се е съобразила, като е турила акцизъ 4 л. златни на литъръ върху спирта, отъ който се прави оцетъ.

Г-да! Този облогъ има запретителенъ характеръ. И щомъ ние ще искаме занаяредъ да се произвежда оцетъ отъ вина, азъ смѣтамъ, че 4 л. е малко, не затуй, че фабрикти не ще могатъ да произвеждатъ отъ спирта оцетъ — действително, при 4 л. облогъ, тѣ не ще могатъ да произвеждатъ — но се дава една малка вратичка на контрабандата, г-да, защото при 4 л. облогъ може да се вземе тамъ, а да се продава 5 л. Щомъ при 4 л. е запретиено да се произвежда спиртъ отъ оцетъ, азъ смѣтамъ, че ще е по-добре да се подравни на 5 л., за да се избѣгне оцетяването на фиска.

Независимо отъ това, тукъ има една погрѣшна редакция. Казва се, че се облага „спиртътъ за приготвление на оцетъ и на малцовъ таквъ“. Спиртъ за малцовъ оцетъ не се употребява, г-да. Малцътъ, както знаете, се приготвява отъ царевича и по-нататкъ се образува спиртъ, и затуй трѣбва да бжде подведенъ подъ същата категория, както и оцетътъ, произведенъ отъ спиртъ.

Освенъ това, по-нататкъ се създава единъ видъ монополъ на Аптекарската кооперация, която има право да употребява спиртъ съ намаленъ акцизъ отъ 250 л. златни на литъръ. Въ тая кооперация влизатъ нѣколко аптеки. Тѣ и безъ това продаватъ доста скъпо. Азъ смѣтамъ, че нѣма защо да се оцетява държавата съ намаление на акциза въ тѣхна полза.

Азъ предлагамъ следната редакция: (Чете) „Забележката къмъ п. 26 на чл. 2 отъ закона за акцизѣтъ и патентовия сборъ върху питиетата добива следната редакция:

Спиртътъ за приготвление на оцетъ и спиртътъ за други индустриални цели се облага съ 5 л. златни на литъръ акцизъ. Малцовиятъ оцетъ се облага съ 55 ст. златни на литъръ, 8-процентовиятъ — той съответствува точно на спиртовия оцетъ, значи да не може да се произвежда и отъ малцъ оцетъ, да се произвежда специално отъ виното. „Подлежи на описване и на дооблагане съ акцизъ до размѣритъ, опредѣлени по-горе, всичкитъ заваренъ фабриченъ спиртъ въ индустриалнитъ заведения, спиртовитъ и оцетни фабрики, кооперации и частни лица, а така също и наличния спиртвъ оцетъ, малцовъ оцетъ, одесколотъ и парфюмъ. Въ районитъ на спиртнитъ фабрики се забранява произвеждането на оцетъ“.

Смѣтамъ, ако се направи смѣтка, ще се види, че акцизътъ на малцовия оцетъ е точно 55 златни стотинки.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Дуковъ.

И. Дуковъ (з): Г-да! Азъ участвувахъ въ тази комисия, която коригира законопроекта. Г. Лѣкарски повдигна въпроса за облагането на спирта, който се намира въ складовѣтъ на частни лица и кооперации. Въ комисията, обаче, ставаше въпросъ за облагането само на фабричния спиртъ, но не и на фруктовия спиртъ.

Министъръ С. Стефановъ: Така е, азъ го казахъ по-рано.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата докладчикътъ г. Никола Йотовъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (нац. л): Г. г. народни представители! Въ комисията се обсъжда доста подробно въпросътъ за отпускане спиртъ и на аптекарската кооперация. Въ комисията г. Адамъ Нейчевъ, който добре познава този въпросъ, ни даде нуждитъ освѣтления и ние трѣбваше да се съгласимъ да се отпуска на тази кооперация спиртъ, нуженъ ѝ за произвеждането на екстракти отъ мѣстни и чуждестранни дроги, защото въ странство спиртътъ, който се употребява за тия цели, е безъ всѣкаквъ акцизъ, и защото въ случая се касае за получаване на лѣкарства, които трѣбва да се стремимъ да не ги правимъ по-скѣпи съ по-скѣпъ спиртъ, а трѣбва да направимъ всичко възможно, за да бждатъ по-евтини. Затова се съгласихме. Отъ друга страна, това количество спиртъ, което ще се отпуска на тази кооперация съ акцизъ 250 л. златни за литъръ, нѣма да бжде много голѣмо.

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: Само да поевтинѣятъ лѣкарствата!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Адамъ Нейчевъ.

А. Нейчевъ (д): Г. г. народни представители! Изглежда, че колегата г. Буковъ не е осведоменъ добре по този въпросъ. Количеството спиртъ, което годишно Аптекарската кооперация може да употребѣи за получаване известни екстракти отъ мѣстни и чужди дроги, нѣма да бжде по-голъмо отъ 10—15 хиляди литри. Ако приемемъ, че трѣбва да се облага и този спиртъ съ 5 л. златни, както иска г. Буковъ, въ таквъ случай Аптекарската кооперация ще търси тия екстракти въ странство и ще изнася чужда валута въ единъ моментъ, когато г. министърътъ на финанситъ търси всѣкакви начини и способи да не се изнася чужда валута — азъ не се съмнявамъ, че той ще дойде и до по-решителни мѣрки въ това отношение. Азъ трѣбва да ви кажа също така, че следъ мировата война единъ отъ голѣмитъ дефекти на парламентитъ не само у насъ, но и въ цѣлия свѣтъ — както преди 4 години това се констатира на една мирова конференция въ Римъ — е, че въ парламентитъ, въ които, безспорно, влизатъ интеллигентни хора, хора свършили гимназии, университети и т. н., нѣма достатъчно компетентни лица, които да се справятъ успѣшно съ всичкитъ ресори въ държавното управление, така много усложнени и комплицирани, що се отнася до стопанския животъ. И г. Буковъ, безъ да познава ни на йота тая материя, просто, защото е слушалъ за нѣкакви голѣми печалби, че се касаело за нѣколко души и т. н., не иска едно добро начинание, каквото е тая кооперация, да може постепенно да прави поне ония нѣща, които могатъ да станатъ подъ нейнъ контролъ, въ нейната лаборатория, и по този начинъ да могатъ тѣ да поевтинѣятъ, защото тая кооперация е регулаторъ въ този браншъ, въ тази областъ. И ако българската държава единъ день поиска да направи аптеки въ държавни, защото само тогава ще има установени цени, а въ никой другъ случай, кооперацията ще бжде единъ готовъ наученъ инструментъ, какъто българската държава досега не е могла да създаде. Защото всичко, което е създавала държавата съ най-добри намѣрения въ стопанската областъ, е било бързо бюрократизирано, както е сега, напр., съ монопола на хранитѣ.

Ето защо азъ мисля, че нѣма защо народното представителство да се скѣпи за нѣкакви 15—20,000 литри спиртъ, които ще бждатъ обложени съ 250 л. златни вмѣсто съ 5, и по този начинъ да се спѣне едно наистина полезно начинание, което преди всичко може да спести на държавата известно количество чужда валута, която се изнася сега въ странство.

А. Буковъ (з): Г. Нейчевъ! Азъ никога не съмъ претендиралъ да познавамъ аптекарскитъ работи, но моля г. министра да се съгласи, че така инцидентно не трѣбва да се създаватъ монополни предприятия.

А. Нейчевъ (д): Не е монополно.

А. Буковъ (з): Въпросътъ трѣбва да се изучи. Не е само кооперацията, която произвежда екстракти.

А. Нейчевъ (д): Аптекарската кооперация не е монополно предприятие.

А. Буковъ (з): Какъ не е, щомъ само на кооперацията се дава право да произвежда известни екстракти?

А. Нейчевъ (д): Да Ви дамъ нѣкои пояснения. Вземете, напр. екстрагенцията отъ хининови кори. Ако вземемъ да туримъ 5 л. златни на тая екстрагенция, тя ще струва на кооперацията двойно повече, откожкото ѝ предлагатъ голѣмитъ фабрики. Какъ може по този начинъ кооперацията да работи?

А. Буковъ (з): Прекрасно, но това право го давате само на кооперацията. Други нѣма ли?

А. Нейчевъ (д): Други нѣма.

А. Буковъ (з): Не е ли монополно предприятие тогава?

А. Нейчевъ (д): Няма други такива химически работилници. Когато се създадат, то е друго.

Н. Кемилевъ (д. сг): Това е съвсем отделен въпрос. Аптекарската кооперация е само една. Не може да има две аптекарски кооперации въ страната.

(Председателското място се заема отъ подпредседателя Н. Захариевъ)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Тодоръ Бончевъ.

Т. Бончевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Взехъ думата за едно уяснение. Съгласенъ съмъ съ становището, което поддържа г. Асенъ Буковъ, защото върно е твърдението, че само по този пътъ биха могли да се прескъпътъ пътищата на контрабандата и да се даде отдушникъ на българското лозарство.

Специално, обаче, по въпроса за спирта между г. Буковъ и г. Нейчевъ се заведе споръ. Изказва се съмнение, че българските лозари биха се ограбили. Това ще се избъгне, ако се упомене въ законопроекта, че спиртътъ ще се даде за лабораторията на Аптекарската кооперация. Ако редакцията на члена остане така, както е тукъ, създава се едно настроение, че законодателствъто облагодетелствува и безъ туй облагодетелствуваниятъ аптекари въ България. Защото въ аптеките се продава спиртъ, ликьори и малага и не се знае, като отиде спиртътъ въ Аптекарската кооперация на туби, дали няма да мине въ аптеките и отъ тамъ въ кръчмитъ, както досега — спиртътъ отиваше ужъ за оцетъ въ оцетните фабрики, а излизаше отъ тамъ и отиваше въ кръчмитъ за приготвяне на коняци и пр. Затова азъ предлагамъ тоя параграфъ да се приеме съ една корекция, като се каже: „спиртътъ, употребяванъ отъ Аптекарската кооперация, специално въ нейната лаборатория“.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Казано е още по-ограничено, а именно само спиртътъ „за произвеждане на екстракти отъ мѣстни или чуждестранни дроги“ да се облага по 2-50 л. златни на литъръ.

Т. Бончевъ (д. сг): Да се каже „въ нейната лаборатория“.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Точно така е, г. Бончевъ, но не е пояснено.

А. Нейчевъ (д): Едно обяснение. Г. Бончевъ! Касае се не за спирта, който употребяватъ аптеките, а се касае за спирта, който ще бѣде контролиранъ.

Т. Бончевъ (д. сг): Туй искамъ да се уясни.

А. Нейчевъ (д): Има начини да бѣде контролиранъ спиртътъ, употребяванъ за екстракти отъ дроги, а не аптеките да продаватъ спиртъ на рѣчна продажба, което, разбира се, би било една несправедливостъ. Касае се само за спирта, употребяванъ за екстракти отъ дроги и който ще бѣде контролиранъ надлежно. Може Аптекарската кооперация да не употреби и 3 хиляди литри спиртъ презъ тази година, но властите ще контролиратъ това, защото за това има начинъ. Освенъ това кооперацията представлява една такава голѣма гаранция — химичитъ ѝ, тѣ самитъ не биха приели да вършатъ безчестни сдѣлки, защото повечето сѣ хора, които иматъ съвсемъ други политически и социални разбирания.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ моля да приемете § 5 така, както е редактиранъ отъ комисията. Аптекарската кооперация върши една полезна работа не само за здравето на населението, но и въ връзка съ стопанскитъ въпроси въ страната. Въ нея ставатъ проучвания отъ голѣма полза за развитието на нашето стопанство. Тази Аптекарска кооперация е създадена по частна инициатива, която държавата, ако не може да подпомогне, не би трѣбвало да я спѣва. Но тогава, когато държавата има възможностъ да я подпомогне, безъ съ

това да застѣга издѣно или много дълбоко своитъ интереси, азъ съмѣтамъ, че би трѣбвало да направи това. И много добре е направила комисията, като е предвидила това изключение въ законопроекта.

Г. г. народни представители! Азъ се надѣвамъ, че г. министърътъ на финанситъ ще вземе присърдце онѣзи опити, онѣзи усилия, които прави тази кооперация, за да може да се произвеждатъ все повече и повече дроги въ нашата страна, не само за наше употребление, но и за износъ. Въ тази посока подкрепата на държавата е необходима, недейте я спѣва, когато сме се опитали тукъ въ малъкъ размѣръ да я дадемъ.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Както виждате, съ този законопроектъ се турга точка на досегашната практика, да се дава спиртъ за индустриални цели безъ акцизъ. Затуй именно стана и увеличението на акциза на 4 л. златни на литъръ за спирта, който се дава на оцетните фабрики.

А. Радоловъ (з): Съгласете се да бѣде 5 л., г. министре.

Министъръ С. Стефановъ: Нямамъ нищо противъ. Ще направя декларацията си.

Сѣщо така въ комисията се съгласихме да туримъ акцизъ наполовина отъ пълния акцизъ 5 л. на литъръ — по 2-50 л. златни на литъръ — за спирта, употребяванъ отъ Аптекарската кооперация за произвеждане на екстракти отъ мѣстни или чуждестранни дроги, като въ присѣствието на г. г. специалиститъ, които познаватъ тая работа, се прецени това, за да може готовиятъ продуктъ да достигне съ този акцизъ такава цена, щото да не бѣде конкуриранъ отъ внасяния такъвъ отъ странство. По този начинъ ще могатъ да бѣдатъ използвани за екстрактитъ всички треви, билки и пр. Всички лѣкарства, които се приготвяватъ отъ сѣщитъ треви и билки и които се внасятъ отъ странство, не плащатъ тия акцизи, и затова сѣ много конкурентни.

Ето защо азъ съмъ съгласенъ съ поправката, която се прави, като се каже изрично, че се отнася за спирта, който се дава за лабораторията на Аптекарската кооперация.

А. Буковъ (з): Лабораторията може да бѣде и за конякъ, и за ликьоръ.

Министъръ С. Стефановъ: Въ всѣки случай азъ съмъ съгласенъ § 5 да се препрати въ комисията и, като се има подъ внимание предложението на г. Бончевъ, а така сѣщо и предложението на г. Буковъ, да се направятъ известни поправки и да се даде на параграфа съответната редакция, за да може да се получи най-голѣма гаранция, че няма да ставатъ злоупотребления.

Ще моля да се гласува параграфътъ така, както е.

И. Лѣкарски (д. сг): А за фруктовия спиртъ?

Министъръ С. Стефановъ: Азъ направихъ декларация, че се разбира само фабричниятъ спиртъ.

Преседателстващъ Н. Захариевъ: Които г. г. народни представители приематъ § 5 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, като предложенията на г. Тодоръ Бончевъ и на г. Асенъ Буковъ отидатъ въ комисията, съ съгласието на г. министра на финанситъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Понеже съмъ заетъ тая вечеръ, правя предложение, ако сте съгласни, макаръ до 8 ч. да имаме още 15 м., да вдигнемъ заседанието.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които сѣ съгласни да се вдигне заседанието за утре, съ сѣщия дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. 47 м.)

Подпредседатели: { **Н. ЗАХАРИЕВЪ**
 { **Н. ШОПОВЪ**

Секретари: { **СТ. СЛАВОВЪ**
 { **Б. МЕЛНИШКИ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**